

Opinnäytetyö

Tekoälyn hyödyntäminen luovassa kirjoittamisessa

Salla Holopainen

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Liiketalouden koulutusohjelma,

Tradenomi (AMK)

2025

Tiivistelmä

Tekijä(t) Salla Holopainen
Tutkinto Liiketalouden koulutusohjelma, Tradenomi (AMK)
Raportin/Opinnäytetyön nimi Tekoälyn hyödyntäminen luovassa kirjoittamisessa
Sivu- ja liitesivumäärä 39 (ei liitteitä)
<p>Opinnäytetyön aiheena oli tekoälyn hyödyntäminen luovassa kirjoittamisessa. Työssä tavoitteena oli tutkia, kuinka tekoäly vaikuttaa luovaan kirjoittamiseen, miten tekoäly edistää kirjoittamista, miten kirjoittaminen tapahtuu onnistuneesti sekä millainen tulevaisuus tekoälykirjoittamisella on. Työssä perehdyttiin tekoälyn vaikutuksiin ja käyttöön luovuuden sekä viestinnän näkökulmasta, tehden vertailua ihmisen ja generatiivisen ChatGPT-tekoälyn kirjoittamisesta. Kyseessä on tutkimustyyppinen laadullinen opinnäytetyö, jonka tutkimustavoitteet saatiin kokonaisuudessaan ratkaistua. Työssä ei ollut toimeksiantajaa.</p> <p>Generatiivinen luova tekoäly (GenAI) on eräs koneoppimisen tekoälymalli, joka tuottaa uutta sisältöä jäljittelevästi tietoa hyödyntäen. Generatiivinen tekoäly pystyy luomaan täysin uudenlaisia ratkaisuita, kuten tekstiä, kuvia, ääntä tai lähes mitä tahansa pyydettyä sisältöä.</p> <p>Opinnäytetyön idea muodostui ajankohtaisesta kiinnostuksesta sekä halusta tutkia ihmisen ja tekoälyn luovuutta yhdessä. Tarkoituksena oli ymmärtää tekoälyn syvällistä ulottuvuutta ja luovuutta paremmin sekä nostaa esiin tekoälyosaamisen merkittävyyttä. Sisältö rakentui kattavasta tekoälyä ja luovaa kirjoittamista käsittelevästä tietoperustasta. Tähän kuului lisäksi tietoa markkinointiteknologiasta, informaatiovaikuttamisesta sekä tekoälykkään viestinnän ja -organisaatioiden muotoutumisesta. Tutkimusosio eli empiria keskittyi vertailevaan teorialähtöiseen sisällönanalyysiin ihmisen ja tekoälyn kirjoitussisällöistä, jotka toimivat työn tutkimusaineistona. Tutkimuksen pohjalta pystyttiin tekemään havaintoja ja tulkintaa niin ihmisen kuin tekoälyn luovuudesta, kirjoittamisesta sekä kyvyistä. Tutkimus toteutui eri vertailumittareita sekä sisällönanalyysin taulukointia hyödyntämällä. Tutkimuksen suunnitteluun käytettiin eri työkaluja, kuten ChatGPT:tä ja Canvan sovellusta.</p> <p>Tutkimustulokset osoittivat, että molemmilta ihmiseltä ja tekoälyltä löytyy omaperäistä luovuutta sekä merkittäviä vahvuusalueita, joita kannattaa hyödyntää yhdessä kirjoittamiseen. Tekoälyllä on tärkeä tehtävä kekseliäänä ideoijana, joka pystyy mukautumaan eri teemoihin, tekstityyleihin, kannustaviin ratkaisuihin sekä kirjoituksen kokonaisvaltaiseen edistämiseen. Ihmisen rooli taas keskittyy aitouteen, tunne- ja tietoisuuspuolen ymmärrykseen, kulttuuriseen lukutaitoon ja kriittiseen vastuullisuustyöhön tekoälyn kanssa. Havainnot ovat yhteydessä kirjoittamisprosessien uusiutumiseen, luovuuden ja visioiden laajentumiseen sekä tulevaisuuden kirjoittamisen monipuolistumiseen.</p> <p>Yhteenvedossa ja tarkastelussa tehtiin vielä tulkintaa tutkimustuloksista ja johtopäätöksistä. Nämä konkretisoivat sen, että ihmisen sekä tekoälyn vahvuudet ja heikkoudet täydentävät toisiaan merkittävästi yhteistä tulevaisuutta ajatellen. Onnistunut ja edistyksellinen kirjoittaminen tulee olemaan ihmisen ja tekoälyn avaintaitojen yhteissumma. Pohdinnassa määriteltiin lisäksi tekoälyn vaikuttavia tulevaisuudennäkymiä kirjoittamisen tehostamiseen. Työn loppukatsauksessa käsiteltiin opinnäytetyön kokonaisuutta ja tultiin siihen tulokseen, että työ oli kattava ja onnistunut sekä ajankohtaisen ilmiön kautta hyödyllinen ihan jokaiselle tekoälyn käyttäjälle tai eri alojen asiantuntijoille.</p>
Asiasanat Luova kirjoittaminen, Sisällöntuottaminen, Tekstisuunnittelu, Tekoälykirjoittaminen, Tekoäly, Generatiivinen Tekoäly

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Markkinointiteknologian ja tekoälyn perusteet	3
2.1	Markkinointiteknologian pääpiirteet	3
2.2	Tekoälyn perusta ja vaikutus maailmassamme	3
2.3	Tekoälyn toiminnan ja oppimisen periaatteet.....	4
2.4	Generatiivinen tekoäly.....	6
3	Tekoälyn kasvu osaksi viestintää ja kirjoittamista	8
3.1	Tekoäly informaation välittämisessä.....	8
3.2	Tekoälyviestinnän vaikutukset.....	9
3.3	Tekoälykkään organisaation rakentuminen	11
3.4	GenAI tekoäly kirjoittamisessa.....	13
4	Tekoälyn käyttö luovassa kirjoittamisessa	15
4.1	Johdatus luovaan kirjoittamiseen ja tekoälyn kykyihin	15
4.2	Informaation prosessointi ja tekoälysisällön merkitys.....	16
4.3	Tekoäly luovan kirjoittamisen ja tekstinkäsittelyn tukena	17
5	Tutkimuksen toteutus ja tulokset	19
5.1	ChatGPT luovassa kirjoittamisessa ja sen edistämisessä	19
5.2	Tutkimuksen toteutus	20
5.3	Tutkimuksen tulokset.....	21
5.4	Sisällönanalyysi: Ihminen & ChatGPT	31
6	Yhteenveto ja tarkastelu	32
6.1	Tutkimuksen tulkinta.....	32
6.2	Johtopäätökset.....	33
7	Pohdinta	34
7.1	Tekoälykkään kirjoittamisen mahdollisuudet ja tulevaisuus	34
7.2	Työn loppukatsaus ja itsearviointi.....	35
	Lähteet.....	38

1 Johdanto

Tekoälystä on tullut nykyajan nimekäs teknologinen keksintö, joka ilmenee tänä päivänä lähes kaikkialla missä olemme tai mitä teemme. Tekoälystä puhutaan paljonkin, ja siitä on myös hiljalleen tullut osa useimpien ihmisten työtehtävistä. Uusimpana mullistajana toimii generatiivinen tekoäly, joka teki läpimurtonsa ChatGPT-tekoälysovelluksen muodossa vuonna 2022, jolloin monet innostuivat ihmeellisestä, kaikkietävästä ja itsenäisesti sisältöä tuottavasta virtuaalityökalusta. Ajan saatossa tekoälystä on muotoutunut tehokas ja kekseliäs apuri, joka kykenee vastamaan moniin haasteellisiin pulmiin ja tapauksiin edistyksellisillä ratkaisuilla sekä ideoilla. Lähes mihin tahansa kontekstiin liittyen sillä riittää vastauksia ja annettavaa aina kuvista ja tekstisisällöistä lähtien videoihin, äänentuottoon sekä muihin materiaaleihin.

Mutta mihin perustuu sisältöä tuottavan tekoälyn luovat ulottuvuudet ja kuinka erityisesti tämä vaikuttaa, muuttaa tai kehittää luovaa työtä ihmisen rinnalla? Tähän perehdytään syventävästi tässä tutkimustyypissä opinnäytetyössä, joka avaa tekoälyn mielenkiintoista maailmaa luovassa kirjoittamisessa, siihen hyödyntämisessä sekä tulevaisuuden uudenaikaisessa kirjoittamisessa. Opinnäytetyön empiria on rakennettu laadulliseen tutkimusotteeseen nojaten, vertailevaa ja teorialähtöistä sisällönanalyysia noudattaen. Vertailtava tutkimusaineisto, joka käsittelee ihmisen ja tekoälyn luovia materiaaleja on koostettu valituista ihmisteksteistä sekä laatimani Custom GPT:n tuotoksista ChatGPT-tekoälyllä.

Opinnäytetyö ja sen aiheet rajautuvat tekoälyn nykytilan sekä tulevaisuudennäkymien tarkasteluun, kartoittaen eritoten tekoälyn luovan kirjoittamisen ja sisällöntuottamisen puolta. Työssä ei tulla käsittelemään tekoälyperusteista visuaalista suunnittelua tai kuvien tuottamista. Työn tärkeimmät käsitteet ovat luova kirjoittaminen, sisällöntuottaminen, tekstisuunnittelu, tekoälykirjoittaminen, tekoäly ja generatiivinen tekoäly.

Opinnäytetyö tulee kertomaan luvuittain ensin markkinointiteknologiasta, ja sitten tekoälyn perustasta alkaen, miten se toimii, mihin tarkoituksiin sitä käytetään ja millaisia yhteiskunnallisia tai liiketoiminnallisia vaikutuksia sillä on. Luvusta kolme eteenpäin työssä syvennyttään tarkemmin nimenomaisesti generatiiviseen luovaan tekoälyyn ja sen toimintaperiaatteisiin. Lisäksi keskitytään tekoälykkääseen viestintään, ja informaatioympäristöjen sekä -vaikutusten muotoutumiseen. Neljännessä luvussa luovan kirjoittamisen näkökulmasta käydään läpi itse luovaa kirjoittamista sekä mihin tekoälyn kyvyt tässä painottuvat. Tämän myötä viidennessä luvussa pureudutaan vielä tutkimuksen puitteissa luovaan käytännöntason tekoälykirjoittamiseen sekä tehdään sisällönanalyysiin pohjautuvaa vertailua ihmisen ja tekoälyn luovuudesta, kirjoittamisesta ja tarinallisista kyvyistä. Tutkimus, sen tulokset ja muut johtopäätökset käsitellään sekä viidennessä, että kuudennessa luvussa, jonka jälkeen viimeisenä lukuna on opinnäytetyön pohdinta ja kiteytys tekoälyn tulevaisuudesta.

Tutkimuksen toteuttamiseksi on hyödynnetty sekä ihmisen, että tekoälyn luovaa aineistoa, josta päättelämällä pystytään arvioimaan eroavaisuuksia, yhtäläisyyksiä, vahvuuksia, heikkouksia, kehityskohteita ja sitä kautta tulevaisuuden näkymiä sekä onnistuneen kirjoittamisen tekijöitä. Työssä on hyödynnetty avuksi ChatGPT-tekoälyä ja Canvan sovellusta tutkimuksen suunnitteluun ja visuaalisten elementtien muotoiluun. Työ tarjoaa kokonaisvaltaisen katsauksen luovaan tekoälyperusteiseen kirjoittamiseen sekä ihmisen ja tekoälyn yhteistyöhön.

Opinnäytetyön tavoitteena on saada selville, kuinka tekoäly vaikuttaa luovaan kirjoittamiseen, miten tekoäly edistää kirjoittamista, miten kirjoittaminen tapahtuu onnistuneesti sekä millainen tulevaisuus tekoälykirjoittamisella on. Työn ideana on myös tuoda esiin erilaisia kirjoittamiseen liittyviä näkökulmia, tekoälynäkemyksiä, eettisyys- ja vastuullisuustekijöitä, luovan työn merkityksellisyyttä ja auttaa luovan alan asiantuntijoita sekä tekijöitä kiinnittämään huomiota omaan tekoälyosaamiseensa. Lisäksi työ rohkaisee avoimesti tekoälyn käyttöönottoon ja uuden oppimiseen harkitulla, mutta inspiroituneella tulokulmalla. Lopulta luova työ voi olla paljon enemmänkin, kuin mitä kuvittelemme. Se voi olla jotain, johon meidän ihmisymmärrys ei aina riitä ja jotain, joka muuttaa luovuuttamme moninkertaisesti.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset:

Pääkysymys

Kuinka tekoäly vaikuttaa luovaan kirjoittamiseen?

Alakysymykset

Miten tekoäly voi edistää kirjoittamista?

Miten kirjoittaa onnistuneesti tekoälyn avulla?

Millainen tulevaisuus tekoälykkäällä kirjoittamisella on?

Mielenkiinto tekoälyaiheiseen opinnäytetyöhön lähti liikkeelle aidosti omasta kiinnostuksestani, mutta myös halusta oppia lisää tekoälystä ja sen käytöstä. Luovuuden ja kirjoittamisen näkökulma tuli mukaan myös luonnollisesta innostuksesta kirjoittamista ja sisällöntuotantoa kohtaan. Näistä yhdessä syttynyt idea sekä halu koota ajatuksia laajemmaksi tietokokonaisuudeksi lopulta kehkeytyivät opinnäytetyön konkreettiseksi päämääräksi. Tekoälyn käyttö ja osaaminen ovat mielestäni erittäin ajankohtaisia aiheita, jotka perustuvat olennaisesti tähänhetkiseen tarvittavaan ammattiosaamiseen. Tämän opinnäytetyön lukemalla pystyy saamaan hyvin kootusti, mutta kattavasti tietoa tekoälyn toimintaperiaatteista luovassa kirjoittamisessa sekä hyvät lähtökohdat oman luovan kirjoittamisen aloittamiseen tai tehostamiseen. Tekoälyn kanssa on vielä matkaa siihen, että se toimisi täysin itsenäisesti ja ihmisestä riippumattomasti erityisesti luovuuden parissa. Tämän vuoksi tekoälyn vaikuttavuutta omaan luovaan työhön ei kannata kammota tai pihistellä, sillä se voi elävöittää merkittävällä tavalla omaa kirjoittamista tai tarjota uusia aihioita kirjoittamiseen jatkossa.

2 Markkinointiteknologian ja tekoälyn perusteet

2.1 Markkinointiteknologian pääpiirteet

Markkinointiteknologia on osa markkinoinnin toteutusta sekä mahdollisuuksia, joilla voidaan tavoittaa asiakkaita optimaalisesti monilla eri tekniikoilla, välineillä ja toiminnoilla. Markkinointiteknologiassa laitteet ja ohjelmistovälineet tukevat sekä toimivat apuna markkinoinnin alalla, mahdollistaen eri mekanismeja asiakkaiden tavoittamiseksi, tuotteiden tai palveluiden mainostamiseksi tai asiakaspalvelun tarjoamiseksi (StudySmarter 2022).

Markkinointiteknologia tunnetaan myös nimellä Martech, joka perustuu teknologialähtöiseen markkinoinnin toteuttamiseen. Teknologia on nykypäivänä erittäin tärkeä osa markkinointiprosesseja useissa yrityksissä, sillä tämä helpottaa yritysten toiminnantarkoitusta sekä auttaa yrityksiä pysymään kiinni asiakkaiden toimissa. Markkinointiteknologian myötä yritykset ovat voineet laajentaa markkinointitoimintojaan sekä osaamistaan. Martechin avulla saadaan luotua parempi yhteys asiakkaisiin sekä vahvistetaan sitoutumista ja vuorovaikutusta asiakassuhteissa jatkossa (Marketing Evolution 2022).

Martech voi tarkoittaa esim. tekniikkaa, ohjelmistoja, alustoja tai työkaluja, jotka toimivat markkinoinnillisessa tarkoituksessa, nykyisin myös tekoälyä pidetään yhtenä markkinoinnin apukeinona. Martech voidaan keskittää esim. online/offline sisällön ja kampanjoiden luontiin, kokemusten muodostamiseen, muuhun organisointiin, hallintaan ja toteutustoimenpiteisiin sekä mittausprosesseihin ja optimointiin (Marketing Evolution 2022).

2.2 Tekoälyn perusta ja vaikutus maailmassamme

Puhuttaessa markkinoinnin ja viestinnän teknologioista tulee vahvasti esiin myös tekoäly AI eli *Artificial Intelligence*, joka on hiljattain ponnahtanut mullistavaksi tekijäksi monilla liiketoiminnan alueilla. Tekoäly on keinoäly, joka perustuu toiminnaltaan älykkääseen tietokoneohjelmaan sekä koneoppimiseen (Machine learning) (Nieminen, Markkinoinnin Trendit 2023a). Tekoälyjä on kuitenkin olemassa hyvin monenlaisia, jotka toimivat eri menetelmin. Lisäksi tekoälyä voidaan kouluttaa kolmen eri koneoppimisen tavoin, joita ovat ohjattu oppiminen, ohjaamaton oppiminen sekä vahvistusoppiminen (Kananen & Puoltaival 2019, 27, 44).

Tekoäly ei ole uusi keksintö, sillä erilaiset tekoälyratkaisut ovat jo pidemmän aikaa kuuluneet osaksi arkeamme, esimerkkinä vaikka puhelimen kasvontunnistus, sähköpostien apuohjelmat, Googlen tarjoamat sivu- tai hakuehdotukset, automatisoidut kodin tekniikat ja järjestelmät sekä itseohjautuvat autot (Nieminen, Markkinoinnin Trendit 2023a).

Tekoäly voidaan yleistasolla myös luokitella heikkoon ja vahvaan tekoälyyn. Pitkälti tällä hetkellä kaikki käyttämästämme tekoälystä on heikkoa tekoälyä, joka toimii logiikkaperusteisesti, ymmärtäen sille ohjelmoituja ja opetettuja tehtäviä sekä suoriutuen niistä itsenäisesti dataa hyödyntäen. Vahva tekoäly vaatii vielä kehitystoimia, ja tästä syystä sen käyttö on hyvin varhaisessa vaiheessa. Vahva tekoäly vastaa ihmismäistä tietoisuutta ja ymmärrystä, jonka osaaminen on verrattavissa aitoon ihmiseen ja inhimilliseen harkintakykyyn (Nieminen, Markkinoinnin Trendit 2023a).

Tekoälyn historia ulottuu parhaimmillaan antiikkiseen historiaan, mutta parempana alkujuurena voidaan puhua kuitenkin modernin historian ajasta ja vuodesta 1940, kun ensimmäisiä laskennallisen päättelyn laitteita syntyi. Myöhemmin vuonna 1956 virallisesti keksittiin nimi tekoäly ja tällöin ensimmäisiä tutkimuksia saatiin aikaan Darthmouthin yliopistossa. Valitettavasti kuitenkin tuolloin alkaneita tutkimuksia ei saatu vietyä eteenpäin riittävän tehokkaasti, jonka vuoksi ne keskeytettiin. Tämän jälkeen monien mutkien kautta tekoäly ja sen kiinnostus hyppäsivät viimein pinnalle 2000-luvulla, jolloin ensimmäisiä tekoälyratkaisuja saatiin kehitettyä auttamaan eri liiketoiminnan tarpeissa (Tekoäly.info 2021).

2.3 Tekoälyn toiminnan ja oppimisen periaatteet

Kun keskitytään vielä syvemmin tekoälyn piirteisiin ja perusteisiin, niin ensimmäisenä voidaan todeta, että tekoäly ei ole inhimillinen, kuten ihminen on. Tekoäly ei pysty käsittämään tekojaan, niiden seurauksia tai asiayhteyksiä. Tekoäly ei ole myöskään täysin itsenäinen, tai tunne empatiaa, vaikka usein tekoälyn kyvykkyyttä saatetaan pitää poikkeuksellisena. Tekoäly on aina ihmisen itsensä kehittämää, kouluttamaa ja myös vastuu on ihmisellä, sillä tekoäly ei kykene tunnistamaan syy-seuraustilanteita tai havainnoimaan ongelmaa ihmisen tavoin. Sen sijaan tekoäly on loistava työkalu, ja tehokkaampi kuin ihminen tietynkaltaisissa tehtävissä, kuten nopeutta, tarkkuutta sekä toistoa vaativissa suorituksissa. Koska tekoäly toimii logiikan pohjalta, se on pääosin puolueeton sekä toimii suoraviivaisesti riippuen sille opetetusta ja annetusta datasta (Kananen & Puoltaival 2019, 37–40).

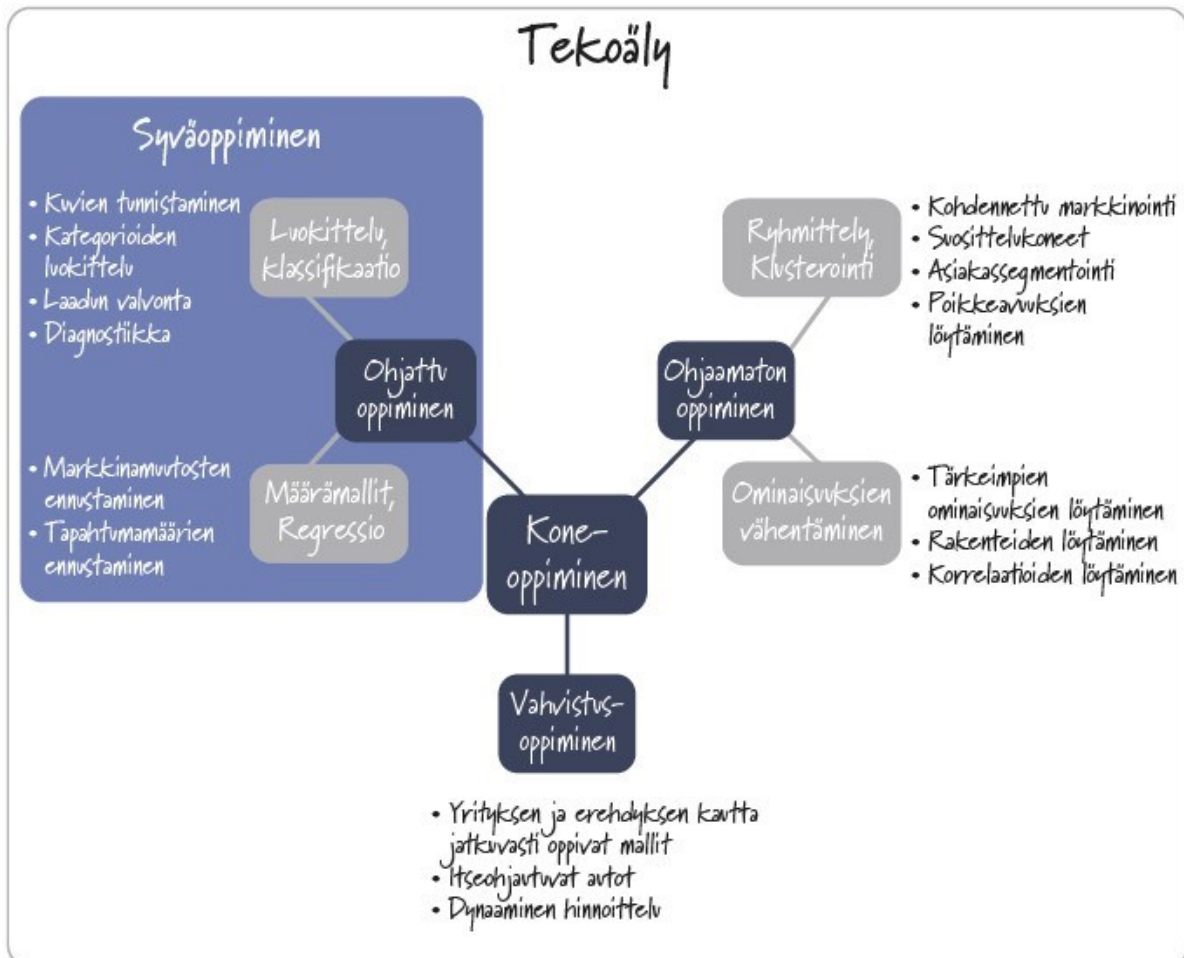
Tekoälyä on suoranaisesti hieman tarpeetonta verrata ihmiseen siinä mielessä, että sen vahvuudet keskittyvät asioiden järjestelyyn, toistuvuuden hallintaan sekä suurien datamäärien tulkitsemiseen. Ihminen taas on vahva luovuuden ja empaattisuuden saralla, ymmärtäen myös vaativia asioita yksityiskohtina sekä kokonaisuuksina. Näistä syistä tekoäly sekä ihminen ovat oikeastaan toisiaan täydentäviä elementtejä, jolloin yhteistyöllä voidaan saavuttaa parhaimpia tuloksia ja ratkaisuita.

Kuten aiemmin mainitsin, tekoälyä voi olla montaa erityyppistä. Tekoälyä voidaan myös kuvailla kuin viisaaksi lapseksi (King 2019, 16). Tästä syystä tekoäly vaatii kouluttamista ja sitä, että sille opetetaan tietyt asiat ja tiedot, jotka se ymmärtää sekä pystyy suorittamaan eri toiminnoin. Koneoppimisessa oppiminen voidaan käsittää joko ohjatun- tai ohjaamattoman oppimisen sekä vahvistusoppimisen tavoin. Koneoppimisessa tärkeitä elementtejä ovat algoritmit, jotka kertovat ohjeet, mutta myös opetus neuroverkkojen avulla, syväoppimalla (Kananen & Puoltaival 2019, 44).

Ohjattu oppiminen (Supervised learning) tarkoittaa sitä, että tekoälyn opettaminen perustuu jo valmiiseen tietoon, esimerkkeihin ja tuloksiin, neuroverkkojen toimintaan eli syväoppimiseen sekä yleisesti koneoppimiseen (Kananen & Puoltaival 2019, 44–45, Nieminen, Markkinoinnin Trendit 2023b). Neuroverkot ovat ihmisaivojen tavoin toimivia algoritmeja, muodostuen yhteen linkittyneistä neuroneista. Neuroverkot pystyvät käsittelemään erinomaisesti ääntä, kuvia ja kieltä, jonka vuoksi ne toimivat hyvin tunnistamisessa (Nieminen, Markkinoinnin Trendit 2023b).

Ohjaamaton oppiminen (Unsupervised learning) taas keskittyy vain koneoppimiseen ja ohjaamattomasti valmiin tiedon tulkintaan sekä ratkaisuiden etsintään tekoälyn avulla. Puoliohjattu oppiminen (Semi-supervised learning) on metodi, jossa usein hyödynnetään eri koulutustapoja, kuten ohjattua ja ohjaamatonta oppimista yhdessä.

Ohjattu ja ohjaamaton oppiminen ovat datariippuvaisia menetelmiä, tarkoittaen että tekoälyn toiminta edellyttää runsasta koulutusaineistoa. Vahvistusoppimisen periaatteina taas toimii oikean ja väärän kokeilutaktiikka sekä palautteen antaminen, jolloin tekoäly kykenee itsenäiseen kehitykseen vahvistusten kautta ilman laajaa dataa. Vahvistusoppimisessa toisaalta tulee olla hyvin suunniteltu sekä kuvailtu toimintaympäristö ja -strategia (Kananen & Puoltaival 2019, 44–45, Nieminen, Markkinoinnin Trendit 2023b). Tekoälyn koulutus ja käyttömahdollisuudet esiteltynä ohessa (Kuva 1).

Kuva 1. Tekoälyn kolme koulutustapaa ja eri käyttökohteita (Kananen & Puoltaival 2019, 44).

2.4 Generatiivinen tekoäly

Tekoälyn merkitys on siis kaiken aikaa vahvistumassa osana yhteiskuntaamme, sekä työtämme. Tekoälyä käytetään jo paljolti liiketoiminnassa, teollisuudessa, markkinoinnissa, tiedonkeruussa ja käsittelyssä, oppimisessa ja puheentunnistuksessa, suunnittelussa, peleissä, ongelmanratkaisussa, lääketieteen sekä rahoitusalan ja pörssikaupan tiimoilla (Nieminen, Markkinoinnin Trendit 2023a). Tekoälyn hyödyntämisen skaala on siis suuri ja vain arvoituksena on, mihin kaikkeen sitä tulevaisuudessa voidaan käyttää.

Generatiivinen tekoäly eli GenAI on yksi huomattavimmista tekoälyn teknologioista, sillä sen nykyaikainen kyvykkyys ja kehitys on poikkeuksellisen edistynyttä. Tämän ohella kuitenkin sen luomat mahdollisuudet ja uhat tulevaisuudessa ovat hankalammin arvioitavissa. Tämänhetkistä generatiivista tekoälyä voidaan kuitenkin kuvailla seuraavalla määritelmällä:

“Generatiivinen tekoäly on tekoälyn muoto, joka kone- ja syväoppimisen malleja hyödyntämällä tuottaa datan ja syötteiden perusteella tilastolliseen ennustukseen pohjautuvaa sisältöä, joka muistuttaa ihmisen tuottamaa sisältöä, kuten tekstiä, kuvia, ääntä, videoita tai koodia.” (ProComma Academic, 2024, 17).

Viime aikoina sekä vuodesta 2022 lähtien, kun tekoäly entistä kuumemmin alkoi kasvamaan keskuudessamme, nousi esiin erittäin vaikuttava tekoälyn muoto – generatiivinen tekoäly (GenAI). Tämä tekoälyn tyyppi onkin suosionsa myötä vaikuttanut jo suuresti markkinoinnin, viestinnän sekä asiakaspalvelun aloihin. Generatiivisen tekoälyn erityisyys kumpuaa siitä, että kyseinen tekoälyn tapa kykenee luomaan konkreettisesti uusia asioita ja tietoa, jonka vuoksi se on innostanut ja myös lannistanut useimpia. Generatiivinen tekoäly ei perustu pelkkään kopioimiseen tai jälleen tuottamiseen, vaan se pystyy luovasti kehittämään uutta ja erityislaatuista sisältöä. Generatiiviset tekoälyt voidaan myös jaotella karkeasti niiden pääkäyttötarkoituksen mukaan, eli tuottavatko ne kuvia, tekstiä, videoita, ääntä vai jotain muuta (ProComma Academic, 2024, 30).

Generatiivinen tekoäly on eräs koneoppimisen muoto, joka luo asioita olemassa olevan tiedon pohjalta, se oppii ja muovaa datan piirteistä uutta dataa, joka jäljittelee aiemmin opittua tietoa. Tunnetuimpia generatiivisen tekoälyn ohjelmia ovat esimerkiksi ChatGPT (GPT 3 ja 4), Dall-E, Googlen Gemini (ent. Bard), Microsoftin Copilot, Midjourney ja Adoben Firefly. Generatiivinen tekoäly on kerännyt suosiota ja sitä hyödynnetään osana monenlaista liiketoimintaa. Generatiivisen tekoälyn merkittävimpiä hyötyjä ovat sen tehokkuus, tuottavuus, luovuus, kustannusedut sekä nopeampi päätöksenkyky (Nieminen, Markkinoinnin Trendit 2023c).

Hyötyominaisuudet näkyvät generatiivisessa tekoälyssä siten, että aikaa vieviä ja toistuvia tehtäviä voidaan automatisoida sekä hoitaa mahdollisimman virheettömästi. Tämä ennen kaikkea nopeuttaa koko toimintaa, vähentää työntekijöihin liittyviä kustannuksia ja vapauttaa ihmisresursseja eri tehtäviin. Tekoäly voi lisäksi auttaa ihmistä luovuuden kanssa ja tekemään parempia päätöksiä tietoon perustuen. Kääntöpuolena generatiivinen tekoäly nostattaa helposti luottamushaasteita liittyen tietojen laatuun, turvallisuuteen, arvaamattomiin tuloksiin sekä sen kokonaiskykyyn (Nieminen, Markkinoinnin Trendit 2023c).

Kuten kaikki tekoäly, myös generatiivinen tekoäly on ihmisen toimesta ohjelmoitua toimintaa, jossa ihminen on vastuussa niin tekoälyn kouluttamisesta kuin aikaansaannoksista ja seuraamuksista. Vaikka generatiivinen tekoäly kykenee uskomattomiin tuotoksiin, niin erityisesti GenAI:ta koskien voidaan puhua sen tekemästä *hallusinoinnista*, joka tarkoittaa sitä, että tekoäly hyödyntää väärää ja/tai epätarkkaa tarkistamatonta tietoa tai "keksii" valheratkaisuita. Tekoälyllä tarkistettu tekoälymateriaali on riski, sillä tekoäly voi hallusinoita ohituksen tunnistamatta virheitä ja tällöin data helposti vääristyy (ProComma Academic, 2024, 159, 168).

Generatiivisen tekoälyn kouluttaminen edellyttää suuria määriä dataa esim. kuvia ja tekstiä, jotta tekoäly oppii hyödyntämään tätä mahdollisimman taidokkaasti. Kouluttamiseen liittyy paljon erilaisia prosesseja datan keräämisestä sen valmisteluun ja testaamiseen eri dataseiteillä. Huolellisen koulutuspolun kautta saadaan usein hiottua sellainen tekoälyn malli, joka palvelee parhaiten sekä suunnitelmaa, että tarkoitustaan (Kananen & Puoltaival 2019, 45).

3 Tekoölyn kasvu osaksi viestintää ja kirjoittamista

3.1 Tekoöly informaation välittämisessä

Tekoölyn ja sen kehittyminen osaksi viestintää sekä kirjoittamista, on ollut huikea siirtymä viime vuosina. Tämä on näkynyt suurena harppauksena markkinoinnin ja viestinnän organisaatioissa sekä useissa toimenkuvissa. Tekoölykäs viestintä pohjautuu pääasiassa generatiivisen tekoölyn (GenAI) käyttämiseen viestinnässä, joka hiljalleen rakentaa omaa paikkaansa maailmassamme sekä osana työtämme. Tekoölyn vaikutukset ja hyöty jakavat toistaiseksi vielä mielipiteitä, kun opettelemme toimimaan yhdessä tekoölyn kanssa löytääksemme tämän todellisen potentiaalin.

ChatGPT toimi merkittävänä suunnannäyttäjänä generatiivisille tekoölyteknologioille esitellessään mahdollisuuden käyttää tekoölyä kirjoittamalla ja keskustelemalla luonnollista kieltä käyttäen. Julkaistu ohjelma avasi tekoölyn maailman kaikille luku- ja kirjoitustaitoisille niin tiedonhakuun, tiedon käsittelyyn ja –analysointiin, tuottamiseen sekä muokkaamiseen.

Generatiivisten tekoölysovellusten edistys voidaan jo nähdä vaikuttavan ja muuttavan viestinnän välityksellä koko maailmaa, niin yhteiskunnan ja ihmisten vuorovaikutusta. Laajalta katsottuna tekoölyn osuus informaatiovaikuttamisessa ei kuitenkaan ole ainoastaan myönteistä. Tekoölyn viestinnälliset vaikutukset ovat lisäksi yhteydessä *disinformaatioon*, joka on tarkoituksellisesti levitettyä väärää tietoa tai *malinformaatioon* eli todenmukaisen tiedon väärinkäyttämiseen. Nämä ilmenevät usein syväväärengös -materiaaleissa, jotka tunnetaan myös nimellä *deepfake*. Tämänkaltaisen tekoölyinformaation välittyminen on oleellinen uhka yhteiskunnallisesti ympäri maailmaa, sillä se hälventää totuuden ja valheellisuuden rajaa altistaen entistä herkemmin huijauksille ja vahingon aiheuttamiselle. Tämä taas mahdollistaa lisääntyvissä määrin epärelevantin tiedon leviämistä sekä heikentää ihmiskunnan uskomuksia ja realiteetteja asioihin (ProComma Academic, 2024, 156, 160).

Tekoölyteknologiat avaavat uusia keinoja myös kyberavaruuden ja informaatioympäristön vaikuttamiseen. Rikostarkoituksessa tekoölyä voidaan hyödyntää esim. heikkousarviointiin, kiristystoimiin, huijaus- ja valesisältöjen kehittämiseen sekä toimenpiteisiin, joissa tekijät eivät itse halua olla osallisena. Tekoölyn rikollinen käyttö on mahdollista niin yksilö- kuin yhteiskunta- ja yritystasolla. Uhkien välttämiseksi esiin nousee entistä vahvemmin yhteiskunnan ja organisaatioiden nykyaikainen teknologiaosaaminen, uusien teknologioiden käyttöönotto sekä informaatioviestinnän aktiivisempi seuranta (ProComma Academic, 2024, 156, 162).

Tekoälykkään viestinnän suhteen yrityksen on toimittava edistyksellisesti omalla toimialalla ja ymmärtää yhteiskunnan kehityslinjoja. Kaiken takana selvä ja sujuva yhteiskäsitys johtamisesta, viestinnästä sekä tilannekuvasta. Tämä kiteyttää riittävän tilanneymmärryksen, auttaen varautumaan uhkiin, haasteellisiin viestinnän ilmiöihin ja toimenpiteisiin. On erityisen tärkeää myös ymmärtää perinteisen viestinnän merkitys, sisältökriittisyys ja pitää tämä yhteydessä tekoälytoimiin ja eri sisältöjen suodattamiseen viestintäkanavissa (ProComma Academic, 2024, 157, 164, 166).

Liiketoiminnan tasolla tekoälyn käyttöönotossa ja hyödyntämisessä on hyvä kiinnittää huomiota siihen, että oman organisaation data, jota käytetään tekoälyn kanssa voi olla vanhentunutta tai jopa virheellistä. Tämä mahdollistaa sen, että hyödynnettävä generatiivinen tekoäly jakaa, yhdistää tai hallusinoi huonoa dataa eteenpäin eri sisältöihin. Tällöin *misinformaation* eli tahattoman väärän tiedon välittyminen helpottuu, joka voi johtaa muihin laajempiin sekä porrastuviin ongelmiin. Tietoisuus tekoälyyn keskittyvästä informaatiovaikuttamisesta ja siihen liittyvistä riskeistä toimii yksilöviestijän suojana, joka auttaa myös toimimaan rationaalisesti. Oma tekeminen tekoälyn kanssa voi vaatia huolellisempaa tarkastelua ja ajatustyötä, kun arvioidaan viestinnän aitousperusteita, datan laatua sekä tehdään omia suunnitelmia tältä pohjalta. Yrityksissä ja työpaikalla on lisäksi huomioitava tekoälyn tarkoitus ja tulevaisuus, toteutuuko tekoälyn läpinäkyvä ja hyötyisä käyttö eettisesti ajateltuna ja mikä on kaiken kehityssuunta (ProComma Academic, 2024, 158, 168).

3.2 Tekoälyviestinnän vaikutukset

Tekoäly on noussut innovatiivisesti pinnalle ChatGPT:n kautta, muuttaen merkittävästi viestintää, sen alaa sekä muita toimialoja. Teknologista osaamista, eritoten tekoälyn tuntemusta arvotetaan uudella tavalla ja tapahtuvat muutokset ovat jatkuvia, joten tositaitoja tarvitaan digitaalisuuden edistyksessä. Viestinnällisesti ChatGPT toimi edelläkävijänä uudentyypiselle sisällön suunnittelulle ja tutkimiselle, luovuutta syrjäyttämättä (ProComma Academic, 2024, 14).

Tekoälytyöskentely itsessään vaatii uusia taitoja ihmisiltä, kuten kykyä *promptata*, *iteroida*, ja analysoida tekoälyn tuottamaan tietoa. Promptaus tarkoittaa syötesuunnittelua eli tekoälylle kirjoittamista. Iterointi on taas prosessi, jolla jatketaan ja parannellaan kokonaisuudessaan niin syötteitä kuin tekoälyn suorituskykyä, sitä ns. kouluttamalla. Viestijänä tulee kiinnittää huomiota tekoälyn tarkkuuteen ja oikeellisuuteen. Monet tutut työkalut ja alustat ovat myös kehittäneet uusia tekoälyominaisuuksiaan, jotka jälleen edellyttävät sopeutumista.

Luonnollista kieltä käsittelevät tekoälytyypit luokitellaan yleisesti *NLP eli Natural Language Processing* -tekoälyiksi. Luonnollisella kielellä toimiva ChatGPT edustaa juuri NLP tekoälyä, kuin toista henkilöä, jonka kanssa keskustella (ProComma Academic, 2024, 14–15).

GenAI tekoäly myös simuloi ihmismäistä keskustelutapaa, tuottaen samalla uutta tai mukautetumpaa sisältöä annetun datan sekä *promptien* eli tekstikehotteiden avulla. Näiden tuloksena saadaan aikaan laajalti erilaista sisältöä aina teksteistä kuviin, ääniin tai koodauksiin. Tekoälyn kanssa keskustellessa voidaan puhua *inputeista* ja *outputeista*. Inputilla kuvataan kaikkea tekoälylle syötettyä sisältöä, kuten prompteja tai koulutusdataa ja output taas on tekoälyn generoimaa sisältöä eli tuotosta (ProComma Academic, 15, 16–17).

Erityisemmin viestinnässä, generatiivinen tekoäly on keskittynyt kielen käsittelemiseen sekä tutkimiseen, jopa hyvin vaikuttavin muutoksin, sillä yhä enemmän eri viestisisältöjä voidaan tehdä tekoälyä käyttäen. Tämä perustuu siihen, että useimmat GenAI tekoälyt toimii laajan kielimallin eli Large Language Model (LLM) tavoin. Erilaisia LLM tekoälyratkaisuita ovat mm. ChatGPT, Google Gemini ja Claude. Laajan kielimallin tekoälyt ovat koulutettu ymmärtämään todella suurta määrää tekstiä ja tietoa, jonka takia ne pystyvät myös hyvin kokonaisvaltaisiin tuotoksiin niin kirjoitus- kuin sisältötasolla (ProComma Academic, 2024, 15–16). Tämä nostaa huomionarvoisesti esiin sen, että tekoäly ei ole ainoastaan tietokone, joka kykenee älykkäisiin, teknisiin ja analyttisiin toimenpiteisiin, kuten nopeaan laskemiseen tai tiedonkäsittelyyn. GenAI tekoäly tarjoaa merkittävän tavan yhdistää älykkyyttä ja luovuutta kattavaksi kompleksiksi.

Laajan kielimallin tekoälyt ovat kuitenkin vain niin hyviä, kuin niiden koulutus tai kehotteet eli promptit ovat. Tekoäly toimii taidokkaasti luonnollisen kielen tulkitsemisessa ja vastaa aina todennäköisiin tuloksiin pohjautuen. Tästä huolimatta virheisiin sortuminen on mahdollista, ja vääristyksiä voi aina ilmetä. Tekoälyn tuotokset ovat hyvin riippuvaisia syötteestä, ottaen vaikutteita myös aiemmasta keskusteluhistoriasta (ProComma Academic, 2024, 16). Tämän vuoksi koulutussisältöä ja syötteitä suunniteltaessa sekä annettaessa on syytä miettiä tarkkaan, minkälaista tekoälyä käytetään, mikä tarkoitus syötteellä on ja millaisia vastauksia tekoälyltä halutaan saada.

Viestinnän maailmassa tekoäly vaikuttaa kaikkeen, organisaatioihin, sidosryhmiin ja ihmisiin yksilöinä. Tekoälyn ehdottomimmat hyödyt yrityksissä ovat sen mahdollistama ajan ja resurssien säästö sekä työnlaadun ja tuottavuuden lisääminen. Nämä näkyvät muun muassa niin, että työntekijöillä riittää paremmin aikaa ensisijaisiin työtehtäviin, työnlaadun erot vähenevät ja työntekijät voivat toimia entistä tuloksellisemmin tekoälyä hyödyntäessään. Tekoälyn kanssa viestinnän osaaminen demokratisoituu eli yksilön kyky luoda laadukasta ja asiantuntevaa sisältöä helpottuu. Tämä nähdään myös merkittävänä huolena luovan alan ja viestijöiden keskuudessa, sillä kilpailukyky ammattiosaamisen suhteen tiukentuu, kun tekoälyllä tuotettu teksti sulautuu yhteen ihmisen tuotoksiin, ja jonka seurauksena lukijoiden on vaikea erottaa näitä toisistaan (ProComma Academic, 2024, 18).

Epävarmuus tekoälyn tuotoksien luotettavuudesta sekä eettisyydestä on ja tulee olemaan pitkään ajankohtainen seikka, joka myös jakaa ihmisten mielipiteitä työn toteuttamisesta tekoälyavusteisesti. Tekoälyn on arvioitu toimivan ihmistä paremmin argumentoinnissa ja viestinnän dynaamisuudessa, mutta arvon muodostuminen tai uskottavuus ihmiseen verraten voi vielä herättää epäilyksiä lukijoissa, jonka lisäksi monet seuraamukset saattavat olla vielä tuntemattomia (ProComma Academic, 2024, 19).

3.3 Tekoälykkään organisaation rakentuminen

Puhuttaessa viestinnän eri toiminta-alueista ja kuinka tekoäly vaikuttaa näihin, voidaan päätellä, että kaikki alueet tulevat altistumaan tekoälyn vaikutteille. Samanaikaisesti tekoäly on tulkittavissa erilliseksi toiminta-alueeksi, joka kattaa omat sääntönsä ja logiikan. Tekoäly voi olla yritykselle tärkeä alue, jota kautta organisaatiota pystytään uudistamaan sekä työntekijöiden osaamista kehittämään. Tekoälyn käyttöönotto tulee olla tarkkaan harkittua, strategista, jotta siitä saadaan oikea potentiaali liiketoiminnan riskitekijöitä kasvattamatta (ProComma Academic, 2024, 20).

Tekoälyn hyödyntäminen viestijöiden ja ammattilaisten keskuudessa voi olla monen suuntaista, se voi lisätä, ylläpitää tai hajottaa yrityksen brändikuvaa tai arvoa. Todellisuus on kuitenkin se, että tekoälystä kehitty keskeinen alan taito, jonka mukana tulevia työnkuvia voidaan myös rinnastaa viestinnän asiantuntijuuteen. Tekoälykäs viestintä tarjoaa mahdollisuuksia tehokkaampaan asiakas- ja kohderyhmätuntemukseen, luovempaan tekemiseen sekä dynaamisempaan toimistotyöhön. Samalla tekoäly tuo kuitenkin mukanaan epäselvyyttä esim. tietojen ja tekijänoikeuksien käsittelyyn sekä haastaa viestinnän eettisyyttä (ProComma Academic, 2024, 21–22). Generatiivisen tekoälyn muutoksia eri näkökulmineen läpikäytynä oheisessa vertailussa (Kuva 2).

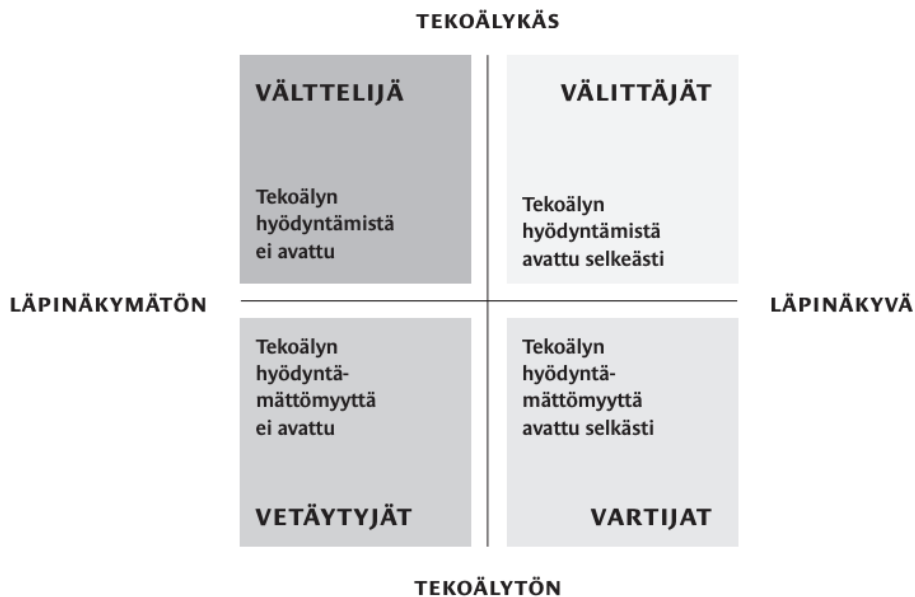
Generatiivisen tekoälyn muutokset viestintään

TEKOÄLYTÖN VIESTINTÄ	TEKOÄLYKÄS VIESTINTÄ
Viestijän oma kyvykkyys keskeistä	Tekoälyn käytön osaaminen keskeistä
Tieto on usein tarkastettua	Tekoälyn tieto on tarkastamatonta
Kohderyhmien tavoittaminen työlästä ja kallista räätälöidä	Kohderyhmien tavoittaminen räätälöidyllä sisällöillä nopeaa ja halpaa
Viestijä tekee eettisiä valintoja itse	Tekoäly tekee eettisiä valintoja viestijän puolesta
Tiedon analyysi kallista ja hidasta	Tiedon analyysi halpaa ja nopeaa
Sisällöntuotanto korostuu	Ohjeiden tuottaminen ja promptaus korostuu
Äänen-, videon ja kuvan tuotanto erikoisosaamisen varassa	Äänen-, videon ja kuvan tuotanto mahdollista ilman erikoisosaamista
Käsitykset tekijänoikeuksista sovittuja	Avoimia kysymyksiä tekijänoikeuksista
Toimistotyö osana muun työn päällä	Toimistotyö tehostuu tekoälyllä

Kuva 2. Tekoälyttömät x Tekoälykkäät organisaatiot (ProComma Academic 2024, 23).

Organisaatioiden tekoälykkääseen viestintään tai ylipäätään tekoälyn käyttämiseen voidaan suhtautua monella tavalla, mutta tuleeko tästä viestiä kuluttajille ja jos, niin miten? Tekoälyn käytöstä voidaan viestiä joko läpinäkyvästi tai läpinäkymättömästi. Tulevaisuuden suunta kuitenkin osoittaa sen, että yhtä lailla tekoälyn käytön jalkauttamisesta seuraa sen käytön johtaminen. Tämä taas sisällyttää vahvasti läpinäkyvyyden tekoälyn suhteen, kun edellytyksenä on ihmisten tietoisuus kuluttamistaan sisällöistä, palveluista ja tuotteista (ProComma Academic, 2024, 23).

Yritys tai yhteisö voidaan luokitella läpinäkyvyytensä periaatteiden mukaan läpinäkyvyyskuutioon, joka kuvastaa nelikentän tavoin tekoälyn hyödyntämistä ja siitä viestimistä (Kuva 3). Kuutiossa sijoittuminen voi olla monesta yksilöllisestä tekijästä kiinni ja seuraamukset positiivisia tai negatiivisia. Sijoittumisen strategisuus tai epästrategisuus korostaa merkittävyyttä esim. imagon, kilpailuedun ja arvoaseman kannalta sekä osoittaa samalla myös muutos- ja vaikuttamismahdollisuutta toimialalla (ProComma Academic, 2024, 24).

Kuvio 2.
Generatiivisen tekoälyn läpinäkyvyyskuutio (GenAI transparency Cube).

Kuva 3. Generatiivisen tekoälyn läpinäkyvyys-nelikenttä (ProComma Academic 2024, 24).

Arvon tuottamisen näkökulmasta tekoäly toimii monimuotoisesti. Tekoäly ja sen tuotokset ovat mahdollisesti arvoa kantavia, mutta epäselvyyteen jäävät tekoälyn tuottamisprosessi sekä sovelluskehittäjän vaikutus toimintaan. Arvonmuutokset voivat olla tekoälykkään viestinnän vaikutusten tapaan niin positiivisia, negatiivisia ja neutraaleja. Läpinäkyvällä tekoälyn käytöllä viestinnässä voidaan tulkita olevan enempi positiivisemmat vaikutukset. Tämä taas kertoo tekoälyn potentiaalista tuottaa arvoa ja kilpailukykyä tulevaisuudessa, tekoälyn kehittyessä yhä entistä paremmaksi (ProComma Academic, 2024, 26–27).

Tekoälyn tulevaisuuden polku viestinnässä voi olla hyvinkin monitasoinen, mutta sen nähdään olevan olennainen osa alan kehitystä. Tekoälyä pidetään hyödyllisenä, mutta hyötyyn vaikuttaa lisäksi tärkeänä tekijänä tekoälyn oikeaoppinen käyttö ja ohjaaminen. Uudenlaisen osaamisen ammentaminen ja omien kykyjen haastaminen ovat ratkaisevassa asemassa tekoälyä käyttäessä. Osaamisessa pääelementeiksi nousevat terävät syötesuunnittelu- ja iterointitaidot, tekoälyn kouluttaminen ja sisällönkehittäjä -roolin omaksuminen. Viestinnän tekijänä on siis hyvä kiinnittää huomiota tekoölyyn ja oman ammattiosaamisen vahvistamiseen (ProComma Academic, 2024, 29).

3.4 GenAI tekoäly kirjoittamisessa

Tarkemmin tutustuttaessa tekoölyyn itse kirjoittamisessa pystytään päättämään helposti, että mahdollisuudet ovat moniulotteiset. Kirjoittamista tekoälyn avulla voitaisiin pitää yhtenä suurimpana ja tunnetuimpana käyttökohteena kuvallisen tekoölymateriaalin tuottamisen ohella. Generatiivinen tekoäly palvelee erinomaisesti juuri kirjoittamisen saralla sekä tarjoaa apua myös luovuuden harjaannuttamiseen sille, joka kykenee ottamaan kopin tekoälyn hyödystä tämän yhteydessä.

Kuten moniin tarkoituksiin, myös kirjoittamiselle on kehitetty omia tekoälyohjelmia. Kysyin itse ChatGPT:ltä mitkä ovat tunnetuimpia tai parhaimpia kirjoittamisen tekoälyohjelmia, ja näitä olivat tekoälyn mukaan mm. ainakin: Google Gemini (Bard), Grammarly, Jarvis, Writesonic, Copy.ai, Rytr sekä Conversion.ai. Näiden lisäksi tunnettuja kirjoituksen apuna toimivia sovelluksia ovat Google Docs, Microsoft Word ja itse OpenAI:n ChatGPT (ChatGPT 2024).

Vaihtoehtojen monipuolisuus antaa mahdollisuuksia monimuotoiseen lähestymistapaan tekoälyn kanssa kirjoittaessa, kaikkien sovellusten tarkoituksena ei ole rakentaa kokonaista tekstiä valmiiksi vaan tukea tekstin kirjoittamisen prosessia tai helpottaa ideointia. Monesti, kun tekoälysovellukset eivät suinkaan tee työtä ihmisen puolesta, ainakaan kovin onnistuneesti. Usein tekoäly toimii parhaimmillaan luovana toverina, joka voi auttaa ymmärtämään eri näkemyksiä, tuomaan jotain uutta inspiraatiota kirjoitussisältöön tai prosessoimaan hankalia tekstintuoton haasteita, esim. tyhjän paperin kammoa sekä tieteellistä tai analyttistä kirjoittamista.

Tekoälyn kirjoitus- ja tekstintuotantotaidot herättävät eriäviä mielipiteitä, sillä kuten yleisestikin niin myös kirjoittamisessa tekoäly kehittyy kaiken aikaa sille opetetun ja annetun informaation mukaan. Mats Bergman (Media & viestintä 45(4): i-iii) pääkirjoituksessa esimerkiksi kuvailee näkemystä tekoälyn tekstintuotannosta seuraavasti: "Toisin sanoen koneen tekstituoanto pohjautuu laskennallisiin todennäköisyyksiin informaatioteorian hengessä – ymmärrystä generoiduista lauseista sillä ei ole." (Bergman 2022, 2). Tämä kiteyttää hyvin tekoälyn toimintaperiaatteen, mutta toisaalta on jo hieman karkea käsite tämän päivän kehittyneemmästä tekoälystä.

Itse artikkelissa Bergman arvioi myös koneellisen tekstintuoton lisäävän mahdollista luovuutta eritoten tieteelliskirjoittamisessa. Tämä on hyvin todennäköistä, ja tekoälyn kehittämiä luovia konsepteja sekä niiden arvoa onkin päästy jo taivastelemaan useaan kertaan tekoälyn kehittyessä. Monesti itse tekoälyä ei pidetä kovinkaan luovana, sillä kone ei pysty ymmärtämään luovuutta syyperäisesti. Tekoälyn kanssa työskentely voi ehdottomasti olla luovaa, mutta tämä on kiinni monesta tekijästä kuin myös tekoälyn käyttäjän taidoista. Pääsääntöisesti ilman ihmistä tekoäly ei kykene odotettuun laadukkaaseen tai luovaan kirjoittamiseen.

4 Tekoälyn käyttö luovassa kirjoittamisessa

4.1 Johdatus luovaan kirjoittamiseen ja tekoälyn kykyihin

Luovaa kirjoittamista voidaan tulkita monin tavoin, koska sillä on lähes yhtä monta eri muotoa. Luovassa kirjoittamisessa kuitenkin korostuu olennaisesti kielen mielenkiintoisuuden, eri sävyjen ja moniulotteisuuden piirteet. Luovaa kirjoittamista voi kuvailla ilmaisu- ja viestintätavaksi, jossa yhdistyy tekstin sisältörikkaus, näyttävä tarinankerronta, kirjavat adjektiivit ja verbit, eri tyylien ja näkemysten rakentuminen sekä puhuttelevat käänteet (Koskinen & Kolu 12.10.2023). Luova kirjoittaminen kumpuaa itseilmaisusta, omaperäisyydestä ja halusta kirjoittaa luovahkoa, erityislaatuista sisältöä, huolimatta tekstilajista tai määritelmistä. Asiatyylisyyttä voidaan pitää sen luonteen vuoksi niin sanottuna vastakohtana. Luovuus ja sen haaste kiteytyy ennen kaikkea kykyyn herättää kirjoitus eloon, kerronnan todellisuudesta riippumatta (Superprof, 25.5.2023).

Työssä luovan kirjoittamisen taito voidaan nähdä merkittävänä viestimistapana, jolla pystyy vaikuttamaan laajalti asiakas- ja ihmiskohtaamiseen niin työyhteisön kuin ihmiskunnan tasolla. Vaikka työelämässä harkitut asiatekstit ja tarkoituksellinen viestintä loistavat ensikädessä, on luovuudella paikkansa eri tekniikoiden ja kirjoitustyylien myötä (Superprof, 25.5.2023). Luova kirjoittaminen rakentaa arvoa herättämällä mielikuvia, tunteita ja huomiota, samaistuttavuutta, inspiraatiota sekä tarjoamalla viihdettä ja elämyksiä. Liiketaloudellisesti voidaan edistää esim. yrityksen erottuvuutta, koukuttavuutta, saavutettavuutta ja outside the box -toimintaa (Koskinen & Kolu 12.10.2023).

Onnistuneet tekstit ja luovan kirjoittamisen ymmärtäminen on oma osa-alueensa, kun halutaan oppia kirjoittamaan tietyllä tavalla sekä kehittyä viestijänä. Tämä edellyttää ahkeraa tekemistä, keskittymiskykyä, palautetta ja erityisesti ammatillisella tasolla viestinnän periaatteiden käsittämistä. Generatiivinen tekoäly on laajan tiedontulkinnan kautta uudistanut sisällön tuottamista monialaisesti ja varsinkin kirjoittamiseen keskittynyt tekoäly on mitä erinomaisin apu luomishetkiin eri asiantuntijoille. Tekoälyn vaikuttavuudesta huolimatta moni tekijä, kuten kirjoitusprosessi, tekstien luonne ja lukijavastaanotto ovat kuitenkin hieman arvoituksellisia. Ilman oikeanlaista ohjausta ja säätelyä tekoäly voi vääristää tekstisisältöjä sekä aiheuttaa negatiivista suhtautumista. On muistettava, että viestinnän laajassa ja alati muuttuvassa ympäristössä vaikuttava viestintä ei ole yksinkertainen tehtävä, vaan usean osatekijän ja ainutlaatuisen ajatustyön yhteissumma (ProComma Academic, 2024, 119–120).

Tekoälyperusteinen kirjoittaminen kulkee yhtä lailla jatkuvassa muutoksessa generoivien tekoälymallien kehittyessä. Tekoälyt ovat tuottaneet hyvin laadukasta ammattimaista, jopa inhimillistäkin tekstiä jo parin vuoden ajan, mutta tätä voidaan myös edistää ja muotoilla entisestään huolellisella syötesuunnittelulla (ProComma Academic, 2024, 120).

Tekoälyn kirjoittamisen laatu on arvioitavissa tapauskohtaisesti, sillä monesti heikkoutena ilmenee toistuvat toimintatavat tai vinoumat niin kielessä, ilmaisussa kuin suorituskäytössä, eivätkä tekoälykirjoitukset välttämättä onnistu luomaan oikeanlaista yhteyttä lukijaan. Luova kirjoittaminen erityisesti kantaa mukanaan loogista ajattelua ja kykyä rakentaa luonnollisesti uusia ja monivivahteisia kytköksiä tai merkityksiä eri asioille. Tämä heijastuu laajaan kausaalisuuteen eli tunteita ja syväymmärrystä vaativaan syysuhdetoimintaan, joka on vielä toistaiseksi iso haaste tekoälylle (ProComma Academic, 2024, 120).

4.2 Informaation prosessointi ja tekoälysisällön merkitys

Ihminen käsittelee saamaansa tietoa perustuen yksilölliseen tietotasoon ja ymmärrykseen, havainnointiin, vaikuttamiskykyyn sekä tuntemuksiin ja kokemuksiin. Nämä kaikki keskittyvät assosiaatioihin, interventioihin ja mielikuvitukseen, joiden avulla ihminen tulkitsee informaatiota. Assosiaatiot ovat perustavanlaatuisia miellelyhtymiä, joita ihminen luo eri asioiden välille. Interventio kuvastaa tapaa vaikuttaa asioihin ja toimia syy-seurauspäätelyn mukaisesti, erityisesti informaation käsittelyssä. Mielikuvitus taas on ihmisen luovuuden keskipiste; aistihavaintoihin ja kokemuksiin perustuvaa älykkyyttä. Näiden kautta ihminen kykenee ymmärtämään sekä löytämään vaihtoehtoisia ratkaisuita ja selityksiä tosiseikkojen rinnalla (ProComma Academic, 2024, 122–123).

Generatiiviset tekoälyt, jotka hyödyntävät ihmisten aivojen kaltaisia neuroverkkoja toimivat pääasiassa assosiativisesti, käsittäen asioita sääntöjen, tilastojen ja yleisymmärryksen kautta. Kausaalinen tieto (miksi?) jää tuntemattomaksi, edellyttäen tueksi ihmisen omaa toimintaa ja päättelykykyä konkreettisilla interventioilla tai mielikuvituksella. Ihmisen hyödyntäessä tekoälyä kirjoittamiseen, tulee hänen osata tulkita tekoälyn sisältöjä ratkaisukeskeisesti päätellen ja tosiasiallisuuteen verraten, sillä tekoäly voi toimia huomioimatta kokonaiskuvaa. Olennainen ajatus kaiken ohella onkin tekoälyn toimiminen apurina luovassa työssä, tarjoten kiintoisia vaihtoehtoja informaation prosessointiin sekä sisältöihin, auttaen pääsemään niihin tavoitteisiin mihin halutaan (ProComma Academic, 2024, 122–123).

Mitä tulee viestintään ja ihmisen näkemiin sisältöihin, niin toimintaa ohjaa mielekkäisyys sekä kiinnostus vastaanottaa ja reagoida. Sisällön laatu kulkee merkittävyyden rinnalla; emotionaalinen sidos herättää kiinnostusta eli onko sisältö samaistuttavaa, hyödyllistä, luotettavaa tai muuten arvokasta. Viestimäärät voi hämärtää halukkuutta ja kapasiteettia vastaanottaa tai muodostaa näkemyksiä. Siksi viestinnässä ja kirjoittamisessa, perinteisesti ja tekoälyn avulla, kannattaa pyrkiä vaikuttamaan ihmisen aivoverkostoihin, joissa aktivoituvat mm. minä, me, eri tunteet, aistit, tieto ja erottuvuus. Samaa ajattelutapaa voi hyödyntää syötesuunnittelussa saadakseen parempia tekstituloksia ja parantamalla viestin välittymisen todennäköisyyttä (ProComma Academic, 2024, 124).

Luovan kirjoittamisen suunnittelu voidaan kiteyttää kolmeen osioon: idea- ja tavoitesuunnitteluun, sanallistamiseen sekä tekstin arviointiin eli tarkastamiseen. Tekoälyn vahvuudet näkyvät eritoten tekstien parantelussa, kääntämisessä ja monipuolistamisessa, mutta tulokset ja niiden laatu ovat kiinni tekoälylle sallitusta sisältövapaudesta ja siitä, millaisia annetut syötteet tai vaatimukset lopulliselle sisällölle ovat (ProComma Academic, 2024, 124–125).

Tekoälyjen tehokkuus heijastuu usein niiden datasta, mikä kertoo siitä, että tekoäly on vain niin vahva kuin sen data on. Suurten kielimallien tekoälyt toimivat tehokkaasti kattavalla tietokannalla, mutta niissäkin puutteellisuutta voi ilmetä, mikäli saatu toimeksianto poikkeaa opetusdatasta. Tekoälyn huimasta kehityksestä huolimatta vielä ei kuitenkaan olla päästy niin merkittävälle toimintakyvyn tasolle, joka kattaisi kausaalisen ja vaativan päättelyn. Tekoälylle ominaista onkin jäljennellä sitä, miten ja mitä ihminen viestii sen sijaan, että kaikki sen tuottama olisi täyttä totta. Tämän vuoksi tekoälyn kehittymisen kannalta sen kognitiivisuuden ja älykkyyden jatkuva mittaaminen on todella tärkeää. Tämä vuorostaan edellyttää ihmisiltä ja eri alojen asiantuntijoilta uusia merkittäviä tulevaisuuden taitoja, kuten hyvää tilannetajua ja tarkkanäköisyyttä tekoälyn virheiden sekä epäonnistumisten havaitsemiseen (ProComma Academic, 2024, 126–127).

4.3 Tekoäly luovan kirjoittamisen ja tekstinkäsittelyn tukena

Tekoälyn rooli luovassa kirjoittamisessa näkyy parhaiten ihmisen tarmokkaana aisaparina, oli kyse luovasta työstä tai jostain muusta. Tekoäly voi auttaa kirjoittajaa hiomaan teksteistä entistä parempia, kääntämään kirjoitusta, tekemään syväanalyysia eri aiheista tai ehdottaa uusia ideoita, ratkaisuita tai sanoja. Mahdollisuuksia riittää ja ne ulottuvat niin pitkälle, kuin ihminen parhaakseen kokee. Kaikesta huolimatta koneellinen teksti ei tiettyjen vivahteiden tai poikkeamien vuoksi vastaa täysin ihmisen kirjoittamaa, mihin vaikuttaa suuresti tekoälyn tyyppi, mutta myös sen saamien syötteiden laatu (ProComma Academic, 2024, 127).

Luovan kirjoittamisen keskuudessa tekoälypohjaiset tekstit eivät aina herätä hyvää reaktiota, pääasiassa kritisointi keskittyy tunne- ja tietoisuustason seikkoihin, kuten tekoälysisältöjen pintapuolisuuteen, latteuteen, epämääräiseen tekstirakenteeseen, yksipuolisuuteen ja arvattavuuteen. Nämä ovatkin hyvin tyypillisiä piirteitä tekoälylle, sillä eri tekoälymallit toimivat toisistaan poiketen ja ne myös saattavat verhota ihmisen omaa persoonallisuutta sekä monimuotoisuutta vääristämällä samalla luovaa kirjoittamista. Tekoälylle on ominaista myös pyrkiä latenttiin taivutteluun, mikä perustuu yksilön näkemysten ja mielipiteiden muokkaamiseen (ProComma Academic, 2024, 128).

Ihmisen negatiivisen tekoälysuhtautumisen takana vallitsee monesti emotionaaliset tekijät, jonka vuoksi tietokin tekoälysisällöistä voi nostattaa vastakkainasettelua. Erityisesti tekoälypohjaiset runot tai muut luovat sisällöt voivat pelkästään kontekstinsa ja tekstityyppinsä vuoksi aiheuttaa vastustusta, jonka lisäksi tunneaspektilla on vaikutusta (ProComma Academic, 2024, 129).

Ihmisillä on myös taipumusta luoda tietynlaisia näkemyksiä tekoälyn kelpoisuudesta. Monesti hyväksyttävänä tekoälysuorituksina pidetään tarkkuutta, nopeutta tai puolueettomuutta vaativat toimet. Kielteisyys taas kumpuaa helposti, kun ollaan tietoisia tekoälyn käyttämisestä arkielämäkeskeisiin tai luoviin tarkoituksiin sekä yksilölliseen viestintään. Viestinnän puitteissa tekoälymenetelmät voivat aiheuttaa epäluotettavuuden tunteita ja robottimaisuuteen liittyviä olettamuksia, johtuen pitkälti juurtuneista ajattelumalleista (ProComma Academic, 2024, 128).

Tekoälyn käyttöönoton ratkaisevimpia pääkohtia luovassa kirjoittamisessa on syötesuunnittelu (Promptaus). Tekoäly ei suoriltaan kykene tuottamaan laadukasta tekstiä, jonka vuoksi haluttujen tulosten saavuttaminen edellyttää suunnittelulta tuntemusta niin tieteen kuin taiteenkin osalta, jonka lisäksi strategisuus ja tekninen avoimuus mahdollistavat huolellisemman promptauksen. Parhaalla tavalla toimiakseen tekoäly tarvitsee toimivia ja täsmällisiä syötteitä (Prompteja), jotka muodostuvat selkeästä prompirakenteesta: Konteksti, Tavoite, Tyyli, Sävy, Yleisö ja Vastausmuoto. Käytännössä tarkoituksena on kertoa tekoälylle mitä ja missä tilanteessa tehdään, mikä on tavoite, määritetään tekoälyn tehtävä ja millä tyylillä se tulee tapahtua, ilmaistaan millaiselta sisällön tulisi vaikuttaa ja kenelle se on osoitettu. Tekoälylle on myös syytä ilmoittaa, missä muodossa sisältö tulisi toteuttaa (ProComma Academic, 2024, 129).

Tekoälyn käyttöä kannattaa harjoitella, ja hyvä tapa opetella promptaamista onkin pyytää esimerkiksi apua tekoälyltä omaan hankalaan tilanteeseen, vaikka työtehtävän tiimoilla. Syötteen muotoilu tulisi olla niin ymmärrettävä, että konteksti ja tavoite käyvät helposti ilmi. Tällä usein on vaikutusta tekoälyn prosessointiin ja vastauksen laatuun (ProComma Academic, 2024, 30). Moniulotteisemmissa pyynnöissä on parempi antaa esimerkkejä varsinaisen tuotoksen toteuttamiseen sekä auttaa tekoälyä kehittämään sisältöään. Tekoälyn ohjailu edellyttää tyypillisesti useampia syötteitä, joilla toimintaa voidaan kehottaa eteenpäin asiasta x vaiheeseen y. Syötteiden selkeys, yleispätevä kieliasu sekä sanoma yleensä palkitsevat. On kuitenkin huomioitava, että tänä päivänä tekoäly toimii aiempaa kehittyneemmin, jolloin niiden promptitulkintakin on tehokkaampaa ja syötesuunnittelussa tai tuloksissa onnistuminen on todennäköisempää (ProComma Academic, 2024, 130).

5 Tutkimuksen toteutus ja tulokset

5.1 ChatGPT luovassa kirjoittamisessa ja sen edistämisessä

Tässä opinnäytetyön tutkimuksessa perehdytään ChatGPT:n hyödyntämiseen luovassa kirjoittamisessa, kuinka tekoäly erityisesti vaikuttaa tähän ja millä tavoin se kehittää kirjoittamista tänä päivänä. Samalla arvioidaan, miten tekoälyllä pystytään kirjoittamaan onnistuneesti ja millainen tulevaisuus on tekoälykkäällä kirjoittamisella. Tutkimus on toteutettu kvalitatiivisella tutkimusotteella, jonka keskiössä on vertaileva sisällönanalyysi ihmisen ja ChatGPT:n tuottamista luovista teksteistä. Tutkimus ei keskity tiettyyn kohderyhmään vaan ilmiöön ja sen tarkasteluun.

Työssä on hyödynnetty tutkimusaineistona itseluotuja luovia kirjoitelmia sekä lisäksi tekijänoikeusvapaata (Public Domain) tekstimateriaalia. Tutkimus on koostettu yhteensä näistä materiaaleista. Työkaluna tutkimuksessa toimi tekstilähtöiseksi mukautettu (Custom) GPT nimeltä ”Luova Kirjoittaja” OpenAI -sovelluksessa, joka on tuottanut kaikki tutkimuksen tekoälypohjaiset tekstimateriaalit. Tekoälyn tuottamat materiaalit eivät lain nojalla ole tekijänoikeudella suojattuja, mutta lähdeviittauseriaatteita noudattaen ne ovat selkeästi ilmaistu tekoälytuotoksiksi tähän opinnäytetyöhön, käytetyn alustan mukaan (Aalto yliopisto 2025).

Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa on tarkoituksena ymmärtää kokonaisvaltaisemmin tutkimuskohdetta tai -ilmiötä esim. sen ominaisuuksien ja merkittävyyden perusteella. Laadulliset tutkimukset voivat olla hyvin erityyppisiä, mutta tärkeitä elementtejä ovat muun muassa laadullisen aineiston kerääminen sekä käsitteleminen luotettavan analysoinnin ja tulkinnan kautta (Jyväskylän yliopisto 2025). Tutkimuksessa käytetty vertaileva sisällönanalyysi -menetelmä pyrkii tarkastelemaan aineiston eli tässä tapauksessa luovien tekstisisältöjen onnistuneisuutta, ominaisuuksien vertailua sekä näistä muodostuvia tulkintoja ja päätelmiä (Vuori 2021). Tutkimuksen näkökulmasta tämä menetelmä on hyvä konkreettinen tapa havainnollistaa itse vertailua, ja saada kokeilun kautta antoisia tuloksia. ChatGPT:n toimivuutta voi arvioida parhaiten oikeastaan vain testaamalla ja tuottamalla, jonka vuoksi tämä sisällönanalyysi valikoitui tutkimusmenetelmäksi.

Tutkimuksen tarkoituksena ei ole osoittaa ihmisen tai ChatGPT:n täydellisyyttä, sillä vertailukelpoisuus ei suoranaisesti ole otollista. Tämän sijaan perehdytään puolueettomasti arvioimaan ihmisen ja ChatGPT:n tuottamia luovia sisältöjä sekä ymmärtämään yhtenäistäviä tekijöitä, jotka ovat yhteydessä onnistuneempaan luovaan kirjoittamiseen nyt ja tulevaisuudessa. Sisällönanalyyseissä tulkitaan perusteellisemmin valittua luovaa aineistoa sekä kiteytetään sitä selkeisiin osiin ja teemoihin eri vertailuperusteiden avulla. Näiden myötä vastataan tutkimuksen pää- ja alakysymyksiin sekä kootaan tulokset yhteenvetoon. Oheinen työtapakuvaus esittelee tarkemmin työn vaiheet (Kuva 4).

Pääkysymys:

Kuinka tekoäly vaikuttaa luovaan kirjoittamiseen?

Alakysymykset:

Miten tekoäly voi edistää kirjoittamista?

Miten kirjoittaa onnistuneesti tekoälyn avulla?

Millainen tulevaisuus tekoälykkäällä kirjoittamisella on?

Laadullinen sisällönanalyysi

Kuva 4. Laadullinen sisällönanalyysi -työtapakuvaus
(kuva tuotettu yhdessä ChatGPT-tekoälyllä ja Canvan sovelluksella)

5.2 Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksen aloittaminen lähti käyntiin alkukartoituksesta, jolla arvioin miten tutkimuksen toteutus ChatGPT:tä käyttäen tapahtuu. Käytössäni oli tätä tutkimusta varten OpenAI:n ChatGPT Plus -versio, joka mahdollistaa hieman edistyneemmän sekä laadukkaamman tehtävien tekemisen sekä laajemmat käyttöoikeudet sovelluksen sisällä. Tämä on olennainen tekijä, sillä yleisesti tekoälyn tehokkaampi suorituskyky ja työn laatu ovat yhteydessä myös parempaan viestintään sekä sisällön tuottamiseen, jota tässäkin tutkimuksessa juuri tarkastellaan.

Laajemmat ChatGPT Plus -käyttöoikeudet mahdollistivat oman Custom GPT:n luomisen ja mukauttamisen juuri sellaiseksi kuin toivoo. Tätä ominaisuutta halusin nimenomaisesti hyödyntää osana tätä tutkimusta, sillä ChatGPT:n mukauttavuus tiettyyn tarkoitukseen tuo huomattavasti lisää mielenkiintoa ja arvoa tutkimuksen aiheelle.

Erityisesti tekoälyn vaikutus luovaan kirjoittamiseen on tutkimusilmionä sellainen, jossa kohdentuvuus ja asian käsittely kausaalisesti ovat keskeisiä elementtejä tutkimuksen toteuttamiseksi. Tämän innoittamana kaikkiin tekoälytuotoksiin on hyödynnetty kohdennettua ”Luova Kirjoittaja” GPT:tä, joka palvelee paremmin tarkoitustaan tavallisen ja kaikenkattavan GPT 4.5. version sijaan. Mukautettu GPT hyödyntää GPT-4o versiota (OpenAI 2025).

Tutkimuksen ja sen kysymysten kannalta on tärkeää ymmärtää luovuutta ja kirjoittamista sekä näitä yhdessä. Tutkimustulosten tulkinassa hyödynsin omaa luovuuden näkemystä ja tietämystä perustuen tiettyihin vertailu- ja arviointimittareihin. Nämä mittarit olen koonnut seuraavanlaisesti:

1. Luovuuden laatu ja ilmeisyys = omaperäisyys, idearikkaus, tarinallisuus, inspiraatio ja kielikuvat
2. Kielellinen ja tyyllinen ilmaisu = kerronta, loogisuus, perspektiivisyys, juonikäänneet, draaman kaari
3. Kirjoituksen potentiaali ja vaikutuskyky = tekstin arvo, esimerkillisyys, täydentävyys, kehityskelpoisuus, automatisaation merkitys ja yhtenevyyden tekijät

Vertailu- ja arviointimittareilla on tarkoituksena saada selville, kumpi ihminen vai ChatGPT onnistuu paremmin luovien sisältöjen tuottamisessa, miten kielellisen ilmaisun erot näkyvät, miten ihminen ja tekoäly täydentävät toistensa tekemää sekä millaisia vaikutuksia yhteneväsyydellä voi olla tulevaisuuteen edetessä.

5.3 Tutkimuksen tulokset

Tutkimusta varten loin ”Luova Kirjoittaja” GPT:n käsittelyyn pari erilaista luovaa kirjoitelmaa sekä lainasin tekijänoikeusvapaata Eino Leinin runoa osaksi työtä. Valitsin tutkittavaksi yhteensä 3 eri kirjoitelmaa, jotka kaikki syötin vuorollaan mukauttamani GPT:n läpi sisällönanalyysin kokoamiseksi. Esittelen nyt seuraavissa osioissa ihmisen ja GPT:n tuottamien luovien kirjoitusten vertailua tutkimustavoitteet huomioiden. Tarkastelen erityisesti onnistuneisuutta ja laatua analyysinä sekä määrittelemieni vertailu- ja arviointimittarien avulla (1 = Luovuuden laatu ja ilmeisyys, 2 = Kielellinen ja tyyllinen ilmaisu, 3 = Kirjoituksen potentiaali ja vaikutuskyky). Koska luovuus itsessään on monitulkinnasta ja näkemyksellistä, niin hyvin tärkeänä seikkana on huomioida, että tulosten vertailu pohjautuu omakohtaisiin näkemyksiini sekä ammatilliseen osaamiseeni määritellysti.

VERTAILU 1

Versio 1

*Luova Kirjoittaja GPT:n tuotos versio 1

Lempeästi laaksoon laskee
ilta, pehmein askelin,
sumu silittää sammalta,
kuu käy korkeuksiin.

Vanhat puut nyt kuuntelevat
tuulen tarinaa,
käen kutsu kantautuu
yli soiden harmaiden.

Yksin kulkee kulkija
yössä viipyvässä,
murhe jää kuin varjo taakse –
sydän hengähtää.

Kuva 5. GPT vers. 1
(ChatGPT 2025).

Syötetty promptti versio 1

Voitko tehdä minulle tästä runotekstistä oman luovan version? Säilytä tekstin ominainen luonnon ja suvi-illan teema sekä huolehdi oikeinkirjoituksesta. Tyyli on muutoin vapaamuotoinen. Luo versio samanpituisena tekstinä, suomen kieltä noudattaen.

Suvi-illan vieno tuuli
huokaa vuoren alta,
hongikon polkua hopeoipi
kuuhut taivahalta.

Hiljaa huojuu korven honka,
kaukana kähkö kukkuu,
vaieten astuvi vaeltaja,
mielen murhe nukkuu.

Kuva 6. Eino Leinon runo – Suvi-illan vieno
tuuli (Runosto 2025).

Versio 2

*Luova Kirjoittaja GPT:n tuotos versio 2

Lempeästi liikuu iltatuuli
laaksosta lehdon liepeille,
kuunvalo kulkee harjanteita,
hiljaa vilkkuu vesipeile.

Metsän syliin humisee honka,
yössä käki vastaa,
vaeltajan varjo viipyy polulla,
suru silmistä rastaa.

Kuva 7. GPT vers. 2
(ChatGPT 2025).

Syötetty promptti versio 2 ja 3

Voitko tehdä minulle tästä runotekstistä oman luovan version? Säilytä tekstin ominainen luonnon ja suvi-illan teema, kansansävelen tunnelma sekä huolehdi oikeinkirjoituksesta. Tekstin tyyli on vapaamuotoinen. Luo versio samanpituisena tekstinä, suomen kieltä noudattaen.

Suvi-illan vieno tuuli
huokaa vuoren alta,
hongikon polkua hopeoipi
kuuhut taivahalta.

Hiljaa huojuu korven honka,
kaukana kähkö kukkuu,
vaieten astuvi vaeltaja,
mielen murhe nukkuu.

Kuva 8. Eino Leinon runo – Suvi-illan vieno
tuuli (Runosto 2025).

Versio 3

***Luova Kirjoittaja GPT:n tuotos versio 3**

Kesäyön lempeä henkäys
hiipii laakson laitaan,
kuutamo sirottaa hopeaa
metsäpolun laitaan.

Hiljaa humisee harjujen rinne,
etäällä käki soi,
hiljalleen kulkee yksinäinen,
murhe maahan voi.

Kuva 9. GPT vers. 3
(ChatGPT 2025).

ANALYSOINTI JA PÄÄTELMÄT

Ensimmäisen vertailun kohteena oli Eino Leinon tekemä ”Suvi-illan vieno tuuli” -runo, joka tunnetaan myös kansansävelenä. Ohessa on kuvia Luovan Kirjoittajan kanssa käydystä keskustelusta, jossa promptasin GPT:lle pyynnöksi kirjoittaa oma luova versio (Kuva 5, 6) valitusta runosta. Koska GPT toimii mukautetusti, se myös osaa vastata tietyissä kirjoittamisen raameissa ja luovuutta hakien. Oman promptaukseni pyrin tekemään riittäväillä tiedoilla, hyviä tapoja noudattaen (Konteksti – Tavoite – Tyyli – Sävy – Yleisö – Vastausmuoto). Toisessa versiossa (Kuva 7, 8) pyysin kuitenkin vielä lisäksi säilyttämään ”kansansävelen tunnelman”, sillä ensimmäisessä versiossa GPT ei aivan tuntunut ymmärtävän tämän merkitystä. Koska ChatGPT pystyy luomaan erilaisia vastauksia, niin pyysin runon vielä kolmannen kerran (Kuva 8, 9), joka vaikuttikin aika luovalta ja samaan aikaan loogisemmalta näistä kolmesta versiosta. Mitä tulee luovaan kirjoittamiseen näissä teksteissä, niin Leinon alkuperäisteksti kiteytyy hyvinkin perinteikkääseen runollisuuteen, joka pitää sisällään hienon sanaleikkelyn ja suomen kielen käytön. Runon sävy on tunteikas ja rakenne tarinallinen, vaikka kyseessä onkin vanhoillinen lyhyt runo. Tekoälyn tuottamat vastaavanlaiset kolme tuotosta taas ovat hyvin erilaisia, pelkästään keskenäänkin. ChatGPT onnistuu luomaan samankaltaisia tekstejä, joissa toteutuu tarinallisuus, monipuoliset sanat sekä häilyvästi omaperäisyyskin. Tekstien heikkouksina taas välittyi kielen epäselvyys, erikoiset sanat ja epäloogisuus tietyin kohdin.

Teemavertailu 1 tulokset:

1 = Luovuuden laatu ja ilmeisyys

Ihminen: taiteellinen, omaperäinen, tunteikasta tarinallisuutta ja ilmaisua erikoisemmilla sanoilla

Luova Kirjoittaja GPT: häilyvästi omaperäinen, kekseliäs, tarinallinen ja monipuolinen ilmaisutapa

2 = Kielellinen ja tyyllinen ilmaisu

Ihminen: rytmikästä ja oikeaoppista suomen kieltä, mukana myös luovaa murteellisuutta ja riimitystä, kerronta sujuvaa ja runon eri vaiheet käyvät ilmi alusta loppuun

Luova Kirjoittaja GPT: tarkkaa, ei kuitenkaan virheetöntä suomen kieltä, monenlaisia niin tavanomaisia kuin erikoisävytteisiä sanoja, kerronta etenevää, tekstillä selkeä alku ja loppu, kuitenkin loogisuus hieman takkuu joissain sanoissa

3 = Kirjoituksen potentiaali ja vaikutuskyky

Ihminen: runo on kerännyt arvoa kansansäveleenä ja varmasti moneen hyödynnettynä, taiteellinen aspekti tuo esimerkillisyyttä luovuudesta, kuitenkin runo on myös kehityskelpoinen eri versioihin ja kieliasullisesti arvokas tulevaisuutta ja tekoälyautomatisaatiota ajatellen

Luova Kirjoittaja GPT: teksteillä on arvokasta kekseliäisyyttä, esimerkillistä tarkkuutta ja hiottavissa olevaa idearikkautta, joka tekee GPT:n versioista hyvin kehityskelpoisia sekä yhteneviä ihmisen kirjoittaman kanssa

VERTAILU 2

Versio 4

Syötetty prompti versio 4

Voitko tehdä minulle tästä tarinasta oman luovan version? Säilytä tekstissä lumoaavuuden ja mysteerisyyden teema ja huolehdi oikeinkirjoituksesta. Tunnelma saa olla samantyylinen, herkkä, kaunis ja tunteita herättävä. Muutoin tyyli voi olla vapaamuotoinen. Luo versio samanpituisena tekstinä, suomen kieltä noudattaen.

Kevään odotusta ilmassa, luntakin vielä on, mutta onneksi linnut jo heräilevät yhteiseen melodiaan. Kohtaamme jälleen ja minä olen odottanut tätä, aurinkoa, lämpöä ja luonnon eloa. Pitkä talvinen taival ei minulle sovi... ei, vaikka kuinka olen sille aikaa antanut. Kevään tullen, minä nousen pintaan, tähyilen joka puolelle, taas tunnen ja näen kaiken sen alkavan kauneuden. Uusia ihmeitä siellä ja täällä, aistikas ilma ja aukeneva taivas. Vihertyvät puut ja kumpuavat kukat, maan verhoavat marjaset sekä porisevat purot. Mitä muuta enää kaivata voisi. Kesään aina katsoen ja sitä haikaillen ihmetellen, miten aina vuodet vierivät ja samassa pisteessä kevään kohtaa. Istun puutarhakeinussa ja ruoho varpaisiini hipoo, herään yhtäkkiä, viimein kaiken näen. Se oli unta, ja riippumatosta nuokkuen juhannusyö kuiskii hämärtäen.

Kuva 10. Kevään ja kesän hetki (ChatGPT 2025).

*Luova Kirjoittaja GPT:n tuotos versio 4

Ilmassa väreilee lupaus. Lumi vielä viipyilee varjoisissa syvennyksissä, mutta sen takaa kuuluu jo varovainen viserrys – kuin metsän sydän haparoisi ensimmäistä säettänsä pitkän hiljaisuuden jälkeen. Aamu ei ole enää harmaa. Se on hopeinen, kirkastuva, kuin jokin muinainen loitsu olisi herännyt uudelleen henkiin.

Minä tulen taas näkyväksi.

Olen odottanut tätä: valoa, joka koskettaa poskea kuin unohtunut muisto, ja lämpöä, joka sulattaa minut hiljalleen takaisin maailmaan. Talvi ei ole koskaan ollut minua varten. Vaikka olen yrittänyt olla sen kanssa sovussa, sen kylmydessä jokin minussa aina uinuu liian syvään.

Nyt nousen. Tähyilen kaikkialle kuin näkisin kaiken ensi kertaa – ja ehkä näenkin. Silmieni edessä avautuu maisema, jossa kaikki on vasta alkamassa. Puiden silmut kantavat sisällään salaisuuksia, joita en malta olla arvailematta. Maa hengittää. Purojen ääni on kuin nauru, joka kumpuaa jostain hyvin kaukaa, ja kukat aukeavat kuin ne tietäisivät, että niitä katsotaan rakkaudella.

Mitä ihminen enää muuta kaipaisi?

Kesä on vasta horisontissa, mutta jo nyt sydän palaa sinne – sinne missä illat ovat vaaleita ja tuuli puhuu lehtien lävitse. Vuodet kulkevat, mutta kevät on kuin portti, joka avautuu aina samaan aikaan, samasta kohdasta, mutta vie silti aina uuteen.

Istun puutarhassa, keinun hiljaa edestakaisin. Varpaat painuvat nurmikon kosteuteen, ja jokin sisälläni liikauttaa. Jokin nukkunut.

Yhtäkkiä tajuan: olen unessa. Mutta en pettyneenä, en eksyneenä – vaan keveänä, sillä uni on totta. Riippumatossa, juhannusyön hiljaisessa hämyssä, maailma kuiskii korvaani. Kaikki tämä tapahtuu yhä. Kaikki tämä tapahtuu taas.

Kuva 11. GPT vers. 4 (ChatGPT 2025).

Syötetty prompti versio 5

Voitko tehdä minulle tästä kertomuksesta oman luovan version? Säilytä tekstissä lumoavuuden ja mysteerisyyden teema, kuvaileva kerronnan tapa ja huolehdi oikeinkirjoituksesta. Tunnelma saa olla samantyylinen, herkkä, kaunis ja tunteita herättävä. Muutoin tyyli voi olla vapaamuotoinen. Luo versio samanpituisena tekstinä, suomen kieltä noudattaen.

Kevään odotusta ilmassa, luntakin vielä on, mutta onneksi linnut jo heräilevät yhteiseen melodiaan. Kohtaamme jälleen ja minä olen odottanut tätä, aurinkoa, lämpöä ja luonnon eloa. Pitkä talvinen taival ei minulle sovi... ei, vaikka kuinka olen sille aikaa antanut. Kevään tullen, minä nousen pintaan, tähyilen joka puolelle, taas tunnen ja näen kaiken sen alkavan kauneuden. Uusia ihmeitä siellä ja täällä, aistikas ilma ja aukeneva taivas. Vihertyvät puut ja kumpuavat kukat, maan verhoavat marjaset sekä porisevat purot. Mitä muuta enää kaivata voisi. Kesään aina katsoen ja sitä haikaillen ihmetellen, miten aina vuodet vierivät ja samassa pisteessä kevään kohtaa. Istun puutarhakeinussa ja ruoho varpasiini hipoo, herään yhtäkkiä, viimein kaiken näen. Se oli unta, ja riippumatosta nuokkuen juhannusyö kuiskii hämärtäen.

Kuva 12. Kevään ja kesän hetki (ChatGPT 2025).

*Luova Kirjoittaja GPT:n tuotos versio 5

Ilmassa leijuu hiljainen lupaus – ei vielä kevät, mutta sen sydän lyö jo lumen alla. Maailma hengittää varoen, uinuvana mutta valveilla. Lintujen varovaiset äänet piirtävät taivaalle hauraan sävelen, kuin heräävä muisto jostain kauniista, joka oli melkein unohtunut. Tiedän, että pian taas olemme vastakkain, minä ja valo. Olen kaivannut sitä – lämpöä, joka kiipeää ihon alle ja saa kaiken ympärillä hehkumaan.

Talven syvä hiljaisuus ei koskaan ollut minua varten. Se on kuin pitkä uni, josta herään vasta, kun maa alkaa liikkua, kun routa narisee ja jää antaa periksi. Kevään kynnyksellä minä tulen esiin kuin salaisuus, tähyilen maisemaa, joka muuttuu joka hetki. Jokainen oksa, jokainen tuoksu kertoo uuden tarinan syntymästä. Ilma on kuin juopunut valosta, ja taivas avautuu hiljaa, kuin kämmen.

Puut pukeutuvat vihreään, kukat kurkottavat ja kastepiirteet tanssivat lehdillä kuin sadun henget. Marjat kypsyvät lupauksiksi, purot nauravat salaisuuksiaan kivien lomassa. Ja minä, minä olen tässä, keskellä tätä kaikkea, sydän täynnä ihmetystä. Katseeni liukuu kesän suuntaan, sen lupaukseen, joka aina tuntuu olevan sekä edessä että takana – vuodet pyörähtävät, ja jälleen löydän itseni tästä rajasta, tästä hetkestä ennen täyttymystä.

Keinun puutarhassa, ruoho kutittelee varpaitani, ja äkkiä jokin liikahtaa sisälläni – herään. Kaikki oli kuin harson läpi nähtyä, unen kirkas sävel. Ja nyt, juhannusyö kuiskaa varjoistaan, hiljaa ja hellästi, kun riippumatto keinuu kuin muistojen kehto.

Kuva 13. GPT vers. 5 (ChatGPT 2025).

ANALYSOINTI JA PÄÄTELMÄT

Toisessa vertailussa tekstinä toimi oma kirjoittamani tarina, joka kuvailee ihastellen kevään ja kesän aikaa henkilön omin sanoin. Tein pari eri versiota prompteista ja tekoälyn vastauksista (Kuva 10, 11) ja (Kuva 12, 13) havainnollistamaan erityisesti kirjoitelmien eroja ja GPT:n kykyä luovuuteen. Promptauksessa käytin samaa pyyntörakennetta kuin aiemmassakin 1 vertailussa eli hyödyntäen asettelussa mahdollisimman selkeää kontekstia ja tavoitetta. Versiossa neljä pyrin pitämään muotoilun kompaktina, mutta seuraavaan versioon viisi lisäsin vielä ”kuvailevan kerronnan”, jolloin tämä jälleen muutti tekstiä paremmaksi. Luovuuden suhteen oma tekstini on mielestäni kuvaileva ja tarinallinen, siinä näkyy erilaiset tekstinkäänteet sekä tietynlaista draaman kaartakin. Tekstissä on hyödynnetty selkeää nykyaikaista suomen kieltä ja sen mukaisesti luovia sanoja, jotka tekevät tarinasta helposti ymmärrettävän sekä loogisen. Tekstikokonaisuus ehkä hieman yksikertainen. GPT:n tuottamat tekstit pitävät sisällään yhtäläisyyksiä kerronnassa ja sanavalinnoissa, mikä varmasti osittain johtuu tarkkaan rajatuista pyynnöistä promptauksessani. Tuttuun tapaan GPT:n tuotoksissa toistuu kaavamaisuus sekä epäloogisuus, mukana on hieman erikoisempia ja outojakin sanoja. Kielellisestä näkökulmasta katsottuna tekoäly suosii konjunktiolauseita monessakin kohtaa, joiden lisäksi myös ajatusviivoja ilmenee usein. Sanoisin kuitenkin, että tekoälyltä löytyy luovuutta, erityisesti rikastuttamaan tekstiä ja raikastamaan uusilla perspektiiveillä. Mukaan saattaa tarttua ihan toisenlaista tarinaa, kuin mitä esimerkeissä on tai olen pyytänyt. Tämän voi tulkita toki huononakin asiana, mutta luovuus on yhtä lailla uuden keksimistä. Vaikka tällä perusteella ihmisen kirjoitelmat vaikuttavat järkevämmiltä, niin tekoälystä heijastaa suuri potentiaali keksiä asioita, mitä ihminen ei kykene ajankohtaisesti ajattelemaan. GenAI loistaa generointikyvyillään.

Teemavertailu 2 tulokset:

1 = Luovuuden laatu ja ilmeisyys

Ihminen: persoonallinen, koskettava, tarinallinen, ilmaisu sujuvasanaista ja vahvasti kuvailevaa

Luova Kirjoittaja GPT: erityislaatuinen, kekseliäs, idearikas, ilmaisu on moniulotteista

2 = Kielellinen ja tyyllinen ilmaisu

Ihminen: sujuvaa ja harkittua kerrontaa, oikeaoppista nykyajan suomen kieltä, tarinan kulku rytmikästä ja ytimekästä, teksti voisi paikka paikoin olla antoisampaa

Luova Kirjoittaja GPT: ulosanti tarkkaselitteistä, mutta jokseenkin virheellistä suomen kieltä, kerronta on moniulotteista ja aktiivista loppuun saakka, loogisuudessa hieman epäselvyyttä

3 = Kirjoituksen potentiaali ja vaikutuskyky

Ihminen: lupaavaa kirjoitusta, josta ilmenee persoonallinen luovuuden näkemys, tekstin edistäminen on erittäin potentiaalista ja siitä välittyy hyvät lähtökohdat myös hybridituottamiseen tekoälyn kanssa

Luova Kirjoittaja GPT: monipuolisesti kekseliästä ja tarkkaa tulkintaa, johon liittyy uudenlaisten ideoiden synty sekä potentiaalia toimia pohjatekstinä ihmisen tarkoitukseen

VERTAILU 3

Versio 6

Syötetty promptti versio 6

Voitko tehdä minulle tästä runosta oman luovan version? Säilytä tekstissä rohkea ja suureellinen teema, kuvaileva kerronta ja huolehdi oikeinkirjoituksesta. Tunnelma saa olla samantyylinen, myönteinen ja tunteita herättävä. Muutoin tyyli voi olla vapaamuotoinen. Luo versio samanpituisena tekstinä, suomen kieltä noudattaen.

Missä loistaa valo ja vaihtuu sää, siellä taivas merkkeineen mykistää. Myrskyn yllättäessä voi vesittyä matka, tuntematta suuntaa ei eteenpäin jatka. Tällöin aurinkokivi onnea suo, sen kristallisen kirkkaat säteet kertovat tuon... Reitiltään poikenneelle auringon paljastaa ja kohti määränpäättä opastaa. Ken tuon seikkailun kokeekaan, sil taianomaisimmat saagat on kerrottavanaan.

Kuva 14. Aurinkokiven seikkailutaival (ChatGPT 2025).

*Luova Kirjoittaja GPT:n tuotos versio 6

Siellä missä päivä tanssii pilvien lomassa,
ja taivaan värit vaihtuvat kuin unelmat vedessä,
siellä seisoo hiljaisuus – valtava, ihmeellinen –
kuin jumalten jättämä viesti iltaan.

Kun tuulet puhkeavat laulamaan
ja sade kirjoittaa tarinansa maahan,
voi matkamies eksyä varjoihin,
kompassi vailla sydämen suuntaa.

Mutta silloin – oi silloin – nousee esiin valon sydän,
aurinkokivi, ikiaikainen ja selittämätön.
Sen loiste ei vain näy – se tunkeutuu ytimeen,
kertoo muinaisin kuiskauksin: *tässä olet oikealla tiellä.*

Se heijastaa polun, jonka unohdit,
valaisee askeleet, joita et vielä uskaltanut ottaa.
Ja ken sen valon seuraa,
hänenä kasvaa tarina, joka sykkii yli aikojen –
satu, jonka jokainen sydän tahtoo kuulla.

Kuva 15. GPT vers. 6 (ChatGPT 2025).

Syötetty prompti versio 7

Voitko tehdä minulle tästä runosta oman luovan version? Säilytä tekstissä rohkea ja suureellinen teema, kuvaileva ja seikkailullinen kerronta, huolehdi oikeinkirjoituksesta. Tunnelma saa olla samantyylinen, myönteinen ja tunteita herättävä. Muutoin tyyli voi olla vapaamuotoinen. Luo versio samanpituisena tekstinä, suomen kieltä noudattaen.

Missä loistaa valo ja vaihtuu sää, siellä taivas merkkeineen mykistää. Myrskyn yllättäessä voi vesittyä matka, tuntematta suuntaa ei eteenpäin jatka. Tällöin aurinkokivi onnea suo, sen kristallisen kirkkaat säteet kertovat tuon... Reitiltään poikenneelle auringon paljastaa ja kohti määränpäättä opastaa. Ken tuon seikkailun kokeekaen, sil taianomaisimmat saagat on kerrottavanaan.

Kuva 16. Aurinkokiven seikkailutaival (ChatGPT 2025).

*Luova Kirjoittaja GPT:n tuotos versio 7

Missä taivaanranta hehkuu kuin liekki ja pilvet kuin purjeet kulkevat,
siellä syntyy hiljaisuus, joka puhuu — kielellä salaisuuksien ja toivon.
Tuuli voi kääntyä kuin petollinen ystävä,
meri nielaista kompassin ja viedä nimen kartalta.
Silloin kun horisontti sumuun katoaa ja askeleet epäilyyn hajoavat,
syttyy jostain syvältä se kiveen kahlittu kirkkaus —
auringon lahja, ei kenenkään oma, mutta jokaisen löydettävissä.

Sen säteet eivät vain valaise, ne kutsuvat:
paljastavat reitin, jota ei karttaan merkitty,
mutta joka sydämessä on aina ollut olemassa.
Se tie ei kulje suorinta viivaa, vaan rohkeinta kaarta,
siellä missä tähdet kuiskaavat ja vuoret kumartavat kulkijaa.

Ken sen polun astuu, ei palaa entisenä,
vaan kantaa mukanaan tarinoita,
joita ei voi unohtaa — eikä tarvitse.
Sillä maailmat muuttuvat niiden sanoista,
ja jokainen lause sykkii kuin sydän:
elossa, uhmakas, ja valoaan suurempi.

Kuva 17. GPT vers. 7
(ChatGPT 2025).

ANALYSOINTI JA PÄÄTELMÄT

Kolmas ja viimeinen vertailu perustuu myös tekemääni runoon, jonka aiheena on muinainen kompassikristalli eli aurinkokivi. Promptauksessa pidin muutoin saman pyyntörakenteen, mutta tein pieniä lisämuutoksia ensimmäisen ja toisen välille (Kuva 14, 15) ja (Kuva 16 ja 17). Lisäsin versioon seitsemän kohdan ”kuvaileva ja seikkailullinen kerronta”, sillä halusin tekoälyn ymmärtävän konkreettisemmin, millaisesta tarinasta on kyse. Pienilläkin tarkennuksilla saa aikaan muutosta, joka näkyy tekstin laadussa. Alkuperäinen kuudes versio ja kirjoittamani runokirjoitus kertoo hyvin runolliseen sävyyn tarinankulusta, siinä ilmenee riimien lisäksi lyyrisyys eli tietynlainen tunnepitoisuus, jota usein myös pidetään yhtenä luovuuden mittarina. Runo on kuitenkin melko suppea, joka on ominaista runollisuudessa, mutta luovuuden potentiaali voisi päästä parempaan huippuunsa pidemmässä tekstissä. Tekoälyn tuotokset ovat selkeästi pidempiä ja niistä löytyy enemmän sisältöäkin. Mielestäni GPT on pystynyt luomaan kaksi hyvin runollista tekstiä, molemmissa versioissa ilmenee sekä hyvät, että heikot puolet. Kuudes tuotos on rakenteeltaan ja sanomaltaan jouhevampi, mielestäni selkeämpi sekä omaperäisempi. Seitsemännessä tuotoksessa korostuu paremmin dramaattisuus, minkä voi päätellä kumpuavan seikkailullisesta kerronnasta. Tekoäly on pystynyt hyvin tulkitsemaan tätä tunnemaailmaa ja värittämään tarinaa oman näkemyksensä mukaan. Tekoälyn tavanomainen kaavamaisuus heijastuu läpi molemmista tuotoksista, mutta toisaalta havaittavissa on myös ns. ylenmääräisyyttä. Tarkoittaen tässä tapauksessa siis sitä, että tekoäly pyrkii ehkä jollain tasolla ylisanoittamaan kirjoituksiaan. Näkisin, että tämä on yhteydessä luovuuden hakemiseen, jota GPT:ltä ensisijaisesti pyydetään. Mikäli tekoälyn luovuuden kyvyillä on rajansa, tällöin se pyrkii paikkaamaan tätä tekstien ylikompensoinnilla.

Teemavertailu 3 tulokset:

1 = Luovuuden laatu ja ilmeisyys

Ihminen: persoonallinen ja tunteikas, jännittävää tunnelmointia, kuvailurikasta kirjoitusta

Luova Kirjoittaja GPT: omanlaatuinen, kekseliäs, rohkeaa ilmaisua ja monimuotoista runollisuutta

2 = Kielellinen ja tyyllinen ilmaisu

Ihminen: näppärää ja riimittelevää tarinankerrontaa, sanallisesti selkeää ja rytmikästä suomen kieltä, luontevat käänteet ja juoni, pientä puutetta omaperäisyydessä

Luova Kirjoittaja GPT: vaikuttavaa tarinallisuutta ja rohkeaa kerrontaa erimuotoisin sanoin, tarinalta löytyy alku ja loppu, loogisuus vaihtelevaa, taipumusta ylikompensointiin

3 = Kirjoituksen potentiaali ja vaikutuskyky

Ihminen: hyvää omannäköistä ja runollista sisältöä, tarinassa esimerkillinen ajatuskulku, luovuudesta voisi toki saada enemmän irti, kuitenkin potentiaalia edistää tekstiä esim. tekoälyn kanssa

Luova Kirjoittaja GPT: intensiivistä ja kirjavaa tekstiä, sisällöllisesti runsaasti näkökulmia ja laajaa tulkintaa, joka on hyvin jalostettavissa vielä laadukkaammiksi sekä luovemmiksi kirjoitelmiksi

5.4 Sisällönanalyysi: Ihminen & ChatGPT

VERTAILU- VERSIO	KRITEERI	IHMISEN VAHVUUDET	GPT:N VAHVUUDET	IHMISEN HEIKKOUEDET	GPT:N HEIKKOUEDET	KEHITYSKOHEET IHMISELLÄ	KEHITYSKOHEET GPT:LLÄ
1 SUVI-ILLAN VIENO TUULI RUNOT	LUOVUUDEN LAATU JA ILMEISYYS	<ul style="list-style-type: none"> Taiteellisuus Omaperäisyys Tunteellisuus Uniikki sanoittaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Kekseliäisyys Tarinallisuus Ilmaisun monipuolisuus 	<ul style="list-style-type: none"> Rutiinimaisuuden rajaavuus Kekseliään luovuuden tyrehtyminen 	<ul style="list-style-type: none"> Omaperäisyyden häilyvyys Sanaston aatteettomuus 	<ul style="list-style-type: none"> Runollisuuden & kirjoittamisen modernisointi 	<ul style="list-style-type: none"> Omaperäisyyden kehittyminen Kaavamaisuuden kaventuminen
	KIELELLINEN JA TYYLILLINEN ILMAISU	<ul style="list-style-type: none"> Rytmikkyyys Oikeaoppinen suomen kieli Murteellisuuden & riittämättömyyden luovuus 	<ul style="list-style-type: none"> Tarkkuus Sanaston monipuolisuus & kirjavuus 	<ul style="list-style-type: none"> Kokeellisuuden puuttuminen Liikkeen pitäytynyt kirjoitustyylillä 	<ul style="list-style-type: none"> Epäloogisuus Kielen virheellisyys 	<ul style="list-style-type: none"> Kielen & sen rytmikkyyden parantelu 	<ul style="list-style-type: none"> Oikeakielisyyden & kielirakenteiden parantuminen
	POTENTIAALI JA VAIKUTUSKYKY	<ul style="list-style-type: none"> Kansansäveltunnettuus Kulttuurinen arvo 	<ul style="list-style-type: none"> Idearikkaiden arvo Kehittämiskelpoisuus 	<ul style="list-style-type: none"> Sisältöjen tavanomaisuus uutuusarvon estäjänä 	<ul style="list-style-type: none"> Sisältöjen jatkuva kehittämistarve 	<ul style="list-style-type: none"> Tekoälyn hyödyntäminen apuna luovuudessa 	<ul style="list-style-type: none"> Tunnusmerkistöjen & kontekstien syveneminen
2 KEVÄÄN JA KESÄN HETKI TARINAT	LUOVUUDEN LAATU JA ILMEISYYS	<ul style="list-style-type: none"> Persoonallisuus Koskettavuus Kuvailun vahvuus 	<ul style="list-style-type: none"> Ilmaisun erikoisuus Idearikkaus Moniulotteisuus 	<ul style="list-style-type: none"> Lyhytsanaisuus Syvällisyyden puute 	<ul style="list-style-type: none"> Sisällön toistuvuus & olemuksen kaavamaisuus 	<ul style="list-style-type: none"> Yksityiskohtiin & draaman kaareen panostaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Kaavoista irtautuminen Kuvailun hallinta
	KIELELLINEN JA TYYLILLINEN ILMAISU	<ul style="list-style-type: none"> Kerronnan harkitsevuus & sujuvuus Rytmikkyyys Ytimekkyyys 	<ul style="list-style-type: none"> Sanaston laajuus Liikkuva kerronta 	<ul style="list-style-type: none"> Luovuuden & antoisuuden puute 	<ul style="list-style-type: none"> Epäloogisuus & omutiset sanavalinnat 	<ul style="list-style-type: none"> Rohkeat uudet sisältökokeilut 	<ul style="list-style-type: none"> Erikoisten sanojen hillitseminen Juonen selkeyttäminen
	POTENTIAALI JA VAIKUTUSKYKY	<ul style="list-style-type: none"> Luovuuden erityislaatuisuus Hybridimahdollisuudet (Ihminen+Tekoäly) 	<ul style="list-style-type: none"> Tulkinnan kekseliäisyys Mielikuvituksen selkeys 	<ul style="list-style-type: none"> Kokonaisuuden yksinkertaisuus 	<ul style="list-style-type: none"> Hajanainen kokonaisuus & tulkinnan irrallisuus 	<ul style="list-style-type: none"> Tarinankerronnan syventäminen laajemmaksi 	<ul style="list-style-type: none"> Yhteenkuuluvuuden vahvistaminen
3 AURINKOKIVEN SEIKKAILUTAIVAL KERTOMUKSET	LUOVUUDEN LAATU JA ILMEISYYS	<ul style="list-style-type: none"> Tunnelman jännittävyys Tarinallisuus Kuvailurikkaus 	<ul style="list-style-type: none"> Rohkea tulkinta Moniulotteinen runotyylillä 	<ul style="list-style-type: none"> Omaperäisyyden puute paikoittain 	<ul style="list-style-type: none"> Ylikompensointi Sisällön värittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> Rohkeamman symboliikan & luovuuden ilmentäminen 	<ul style="list-style-type: none"> Dramaattisuuden & selkeyden tasapainotus
	KIELELLINEN JA TYYLILLINEN ILMAISU	<ul style="list-style-type: none"> Selkeys Rytmikkyyys Luontevat käänteet 	<ul style="list-style-type: none"> Sanavaraston runsaus Tarinallisuuden vahvuus 	<ul style="list-style-type: none"> Ideoinnin heikkous 	<ul style="list-style-type: none"> Loogisuuden vaihtelu Toistuvuuden todennäköisyys 	<ul style="list-style-type: none"> Erialaisten rytmitysten & riimien hyödyntäminen 	<ul style="list-style-type: none"> Sisältörakenteen & kielikuvien tarkentaminen
	POTENTIAALI JA VAIKUTUSKYKY	<ul style="list-style-type: none"> Runollisesti onnistunut sisältö Ajatuskulun selkeys 	<ul style="list-style-type: none"> Tulkinnan intensiivisyys Näkökulmien laajuus 	<ul style="list-style-type: none"> Luovuuden pintapuolisuus Keskeneräisyys 	<ul style="list-style-type: none"> Virheiden & julkaistavan sisällön tarkkailu 	<ul style="list-style-type: none"> Vision laajentaminen tekoälyideoita hyödyntämällä 	<ul style="list-style-type: none"> Ylenpalttisuuden karsiminen Tunnepitoisuuden syventäminen

Kuva 18. Ihminen & ChatGPT sisällönanalyytitaulukko (taulukon koonnissa hyödynnetty ChatGPT-tekoälyä ja Canvan työkalua)

6 Yhteenveto ja tarkastelu

6.1 Tutkimuksen tulkinta

Kaikkiaan tutkimus kattoi mielenkiintoisia pääkohtia ja sivuseikkoja, joiden pohjalta muodostui merkittävä kokonaisuus tekoälystä ja sen roolista luovassa kirjoittamisessa. Päätaivitteena oli ymmärtää ihmisen ja "Luova Kirjoittaja" tekoälyn tuottamia sisältöjä, eroavaisuustekijöitä sekä arvioida molempien luovaa tekstintuottokykyä, perustuen luovan kirjoittamisen määrittelyyn. Luova kirjoittaminen kuvastaa usein esimerkiksi runoutta tai tarinoiden kerrontaa, mutta itseasiassa sillä on olemassa tärkeä liiketaloudellinenkin puolensa. Luovuus on tarpeellista myös edistyneemmän ilmaisun ja viestinnän aikaansaamiseksi sekä yleisesti markkinoinnin ja viestinnän toimialalla.

Vertailusta päättellessä voidaan todeta, että ihmisen ja tekoälyn kirjoitukset poikkesivat eniten syvällisyyden, idearikkauden ja erimuotoisuuden mukaan. Tekoälylle oli ominaista tehdä moniulotteisia tekstejä, joiden laaja sanasto, runsaat tulkintatavat ja ryhdikäs sisältörakenne ilmenivät selkeästi. Tekoälyn luovuuden puoli näyttäytyi lujana kekseliäisyytenä, mielikuvituksellisuutena sekä rohkeana, jopa melko erikoisenakin kerrontana ja tulkintana. Ihmisen kyvyt näyttivät loistavan erityisesti syvällisemmässä tunnetulkinnassa, kulttuurisessa ja inhimillisessä aitoudessa sekä symbolisessa luonnehdinnassa. Ihmisen kirjoittamisissa sisällöissä luovuus voi välittyä paljon subjektiivisempänä, kuten tietynlaisena persoonallisena vivahteena, spontaanina sanoittamisena, taiteellisuutena sekä tarinankerrontana.

Kielellisyyden puitteissa tekoäly samaistui luontevasti eri aiheisiin ja kirjoitustyyliin sekä sanoitti vaikuttavasti tuotoksiaan mukauttaen. Haasteiksi osoittautui epäloogisuus, ylikorostunut ilmaisutapa sekä kielen virheellisyys, jotka välittyivät useammistakin teksteistä ja värjivät samalla luonnottoman luovuuden sävyä sisältöihin. Ihmisellä kielellisyydessä ilmeni vahvemmin tietynäylyisyys, aatteellisuus sekä eri käänteiden tarkoituksellisuus. Teksteistä huokui rytmikkyys ja suomen kieli oli myös oikeinkirjoitettua. Ihmisen haasteet vaikuttivat keskittyvän enemmän epätäydellisyyteen, kuten liian rutiininomaiseen kirjoittamiseen, luomisvoiman tai inspiraation puutteeseen ja sisällön latteuteen.

Näkisin, että ihmisen ja tekoälyn tekstit ovat molemmat vaikuttavia omalla tavallaan. Kirjoittamisen vaikuttavuus ja potentiaali ilmentyy molempien vahvuuksien kautta, jonka vuoksi ihmisen ja tekoälyn hybridityöskentely onkin huomionarvoista edistyneempään kirjoittamiseen tähdätessä. Tekoäly tuottaa hyviä tekstiluonnoksia ja rohkaisee kekseliäisyydellä uusiin kirjoituskokeiluihin, kun taas ihminen vahvistaa kirjoitusten lopullista merkittävyyttä ja totuutta, vieden kohti haluttua lopputulosta. Yhteneviäkin tekijöitä tekoälyllä ja ihmisellä on, mutta vahvuuksien perusteella tehokkain toiminta syntyy yhdessä, jolloin kirjoituksista saadaan uudenlailla arvokkaita, esimerkillisiä ja edistyksellisiä. Kirjoitusten vakuuttavuus on ihmisen ja tekoälyn yhteisen sävelen tulos, jossa ihminen pystyy varmuudella osoittamaan sisällön pätevyyden sekä ymmärtämään sen vaikuttavuuden yleisölle.

6.2 Johtopäätökset

Tutkimuksen pääkysymys eli tekoälyn vaikutus luovaan kirjoittamiseen kiteytyy erityisesti kirjoittamisen prosessiin, luovuuden ja visioiden laajentumiseen sekä tulevaisuuden kirjoittamisen monipuolistumiseen. Tekoäly ei kykene yksin tuottamaan täydellistä luovaa tekstiä, mutta ihminen sen kanssa luo merkittäviä mahdollisuuksia. Tekoäly on parhaimmillaan ideoinnissa ja uuden kaavailemisessa, josta ihminen voi hyötyä esittämällä pyyntöjä tekstin ominaisuuksien, elementtien ja toiveiden osalta. Tekoäly muuttaa ihmisen asemaa kirjoittajan roolista kouluttajaksi ja valvojaksi. Kirjoittaminen nopeutuu ja aikaa vapautuu yksityiskohtiin, uusien ideoiden löytämiseen sekä tekstin viimeistelyyn. Ihmiselle jää tärkeä osuus prosessin sekä relevantin ja samaa aikaa luovan kirjoittamisen vastaavana. Tulevaisuuden tekoälystä avaan vielä tarkemmin tulevassa luvussa.

Tekoälypohjainen luova kirjoittaminen on aiheellinen osa liiketaloutta erityisesti markkinoinnillisen ja viestinnällisen toimialueen kautta. Aiemmin mainitusti tekoäly tarjoaa muun muassa tehokkuutta, tuottavuutta ja luovuutta eri prosesseihin sekä helpottaa kustannus- ja päätöksentekoseikkoja. Luovalla tekoälykirjoittamisella pystytään automatisoimaan sisältösuunnittelua ja erilaisten luonnosten kehittelyä aiempaa vaivattomammin. Luovia sisältöjä ja tarinallisuutta voidaan edistää paremmilla resursseilla, jonka myötä myös persoonallisia ja kohdennettuja tarinoita pystytään luomaan tehokkaammin.

Liiketoiminnallisesti yritykset voivat saavuttaa merkittävää kustannustehokasta kilpailukykyä omalla alallaan tekoälyä hyödyntämällä. Vieläkään kaikki alat tai yritykset eivät käytä tekoälyä osana toimintaansa, minkä takia investoimalla oman organisaation tekoälytoimiin ja -osaamiseen voi nostaa asemaansa toimijana huomattavasti. Niin organisaatioissa kuin yksilötasolla tekoäly edellyttää tuntemusta promptaamisesta, tekoälyn kouluttamisesta ja luovien tuotosten tarkastelusta. Lisäksi olisi hyvä omaksua tekoälyn toimintaperiaatteet, huolelliset viestimistavat ja kyky edesauttaa tekoälyä onnistumaan. Haasteellisuutta tuovat tekijänoikeus- ja eettisyysasiat, joiden suhteen yrityksen kannattaa laatia selkeät vastuullisuustoimet. Tekoälyn käyttöönotto voi kuitenkin lisätä eri yritystoiminnan mahdollisuuksia, kuten tarjoamalla uusia tekoälypohjaisia konseptiratkaisuja.

Tämän tutkimuksen kokonaisuus kuvastaa hyvin sitä, että luovassa kirjoittamisessa tekoäly ei kykene korvaamaan ihmistä. Mitä tulee tutkimuskysymyksiin kirjoittamisen edistämisestä tai onnistuneesta kirjoittamisesta tekoälyllä, niin tiivistetysti ihmisen viisas kyky toimia ja edistää tekemistä tekoälyä käyttäen ovat avainasemassa. Onnistuminen pohjautuu tekoälyn kekseliäisyyden ja tekstioptimoinnin, sekä ihmisen luovan intuition, vastuullisen toiminnan ja tekoälyosaamisen yhdistymiseen. Ihmisen on tärkeää ymmärtää kulttuurista lukutaitoa ja pystyä arvioimaan tekoälyn tuotoksia kriittisesti, jotta tunnepitoinen, luova kirjoittaminen säilyttää loistonsa. Tekoäly edistää kirjoittamista erityisesti idearikkaudella, tehokkuudella ja optimointikyvyillä, jotka ovat yhteydessä edistyksellisempään kirjoittamiseen sekä onnistuneeseen tekoälykirjoittamiseen.

7 Pohdinta

7.1 Tekoälykkään kirjoittamisen mahdollisuudet ja tulevaisuus

Tekoälyn tulevaisuudennäkymiä peilaa konkreettisimmin se, mitä tekoäly tulee olemaan ja mihin sitä hyödynnetään. Tässä työssä on jo useasti puhuttu tekoälyn tulevaisuudesta, mutta nyt tutkimuksen siivittämänä onkin kiehtovaa perehtyä siihen, minne tekoäly tulevaisuudessa johtaa ja mitä voidaan odottaa tapahtuvan kirjoittamisen ja viestinnän keskuudessa. Keskeistä on, että tekoäly tulee korostamaan viestinnän huolellisuutta ja varautumiskykyä vieläkin enemmän, sillä tekoälyn tarpeellisuus eri asioihin on toistaiseksi hieman tulkinnanvaraista. Ihmisiltä myös edellytetään entistä tarkempaa, rakentavampaa ja kriittisempää otetta tekoälyn kanssa työskentelyyn. Jatkossakin on olennaista, että ihmiset ovat valmiina reagoimaan ja vaikuttamaan eri viestinnän mahdollisuuksiin, uhkiin tai kriiseihin. Tulevaisuudessa on toki mahdollista, että ihmisen ja tekoälyn yhteistyö laajenee tämänkin tiimoilla (ProComma Academic, 2024, 166, 169).

Yrityksille tekoälykäs viestintä ja sen mahdollisuudet tulevat olemaan ensiarvoisia askelia liiketoiminnan edistämiseen, mutta riippuen myös yritysten valmiuksista. Vahva toimiala- ja toimintaympäristöosaaminen sekä organisaation viestinnän raamit määrittelevät lähtökohdat tekoälykäytäntöjen jalkauttamiseen. Sen lisäksi, että työntekijät osaavat toimia tekoälyn kanssa, on tärkeää pystyä suodattamaan tekoälyn virheellistä tietoa tai väärinkäyttöä informaatiovaikuttamisen kautta. Tekoäly avaa uusia mahdollisuuksia viestinnän alan ammattilaisille, mutta sitouttaa sen ohella harkitsevampaan ja johdonmukaisempaan työhön, jossa strategisuus, eettisyys sekä varmuus ovat tulevaisuuden tekoälytyöskentelyn kulmakiviä. Tekoälyn roolia tarkasteltaessa on syytä arvioida, miten tekoäly tulee näkymään liiketoiminnassa sekä millaista yrityskuvaa se rakentaa yhteiskunnalle (ProComma Academic, 2024, 168).

Kirjoittamista ja sisällöntuotantoa ajatellen aika tulee osoittamaan millaisia tulevaisuuden vaikutuksia ja mahdollisuuksia ilmenee. Tekemäni tutkimus kuitenkin nojaa myös siihen, että tekoälypohjainen luova kirjoittaminen muuttuu uudenlaiseksi innovatiiviseksi ihmisen ja tekoälyn muodostamaksi kompleksiksi. Kirjoittamisessa tekoäly toimii nopean iteroinnin ja ideoinnin lähteenä, tarjoten lisää lähestymistapoja niin luovaan kuin systemaattiseenkin kirjoittamiseen sekä mahdollistaen edelleen ihmisen kyvyn vaikuttaa sisältöjen syvempään luovuuteen sekä asianmukaisuuteen.

Tutkimuskysymyksen näkökulmasta tekoälykirjoittamisen tulevaisuus näkyy myös juuri kokeellisuutena kirjoittamisessa, jonka kautta ihminen voi avartaa mielikuvitustaan sekä helpottaa kirjoittajan blokkia. Kun ihminen oppii kehittämään omia tai tekoälyn sisältöjä paremmiksi, auttaa tämä samalla edistämään kirjoittamiskykyä ja -prosessia. Pohdiskelu ja kirjoitusten luonnostelu nousee uudelle tasolle, kun tekoäly tukee monin vaihtoehtoisin keinoin tämän edistymistä. Monipuolinen luova tuottaminen voi toimia ajatusmaailmaa laajentaen ja auttaa tunnistamaan omia sisällöntuottamisen kehityskohteita (ProComma Academic, 2024, 131).

Tulevaisuudessa kriittinen ajattelu kuuluu yhtä lailla luovaan kirjoittamiseen ja sisällöntuotantoon. Tekoälyn käyttöä tulee tarkastella siten, että se todellisuudessa hyödyttää kirjoittamista, jotta myös omalla ihmisluovuudella on edelleen paikkansa. Ihmisen luontainen kyky toimia vaistonvaraisesti ja spontaanisti luovan tulkinnan suhteen ovat vahvuuksia, jotka kannattaa pitää osana luovaa työtä. Tekoälyllä riittää potentiaalia kehittymään luovuudessa, korkeassa päättelyssä ja syvässä mielikuvituksellisuudessa, mutta aidosti luovia kirjoittajia ja sisällöntekijöitä tarvitaan tulevaisuudessakin työskentelemässä tärkeän asian eli luovuuden puolesta, joka koskettaa meitä kaikkia (ProComma Academic, 2024, 132).

7.2 Työn loppukatsaus ja itsearviointi

Opinnäytetyöni taival ei ollut suoraviivaisimmasta päästä, jonka vuoksi pohdiskelin pitkään työn suuntaa ja lopullista näkökulmaa. Aiheeni ehtikin muuttua useampaan kertaan ennen varsinaista kipinää, josta työ sai tuulta alleen. Huomioitavaa erityisesti tekoälyaiheisissa tutkimuksissa on se, että tekoäly kehittyy koko ajan, jonka vuoksi uutta merkityksellistä tietoa tulee jatkuvasti lisää.

Työssä keskityin tutkimaan laadullisen, vertailevan sisällönanalyysin avulla tekoälyn hyödyntämistä ja vaikutuksia luovaan kirjoittamiseen. Tavoitteiksi ja tutkimuskysymyksiksi nousivat: Kuinka tekoäly vaikuttaa luovaan kirjoittamiseen, miten tekoäly voi edistää kirjoittamista, miten kirjoittaa onnistuneesti tekoälyn avulla, millainen tulevaisuus tekoälykkäällä kirjoittamisella on? Nämä kysymykset mielestäni kattoivat hyvin sen mistä olin kiinnostunut, ja joihin syventyminen olisi myös hyödyllistä tulevaisuutta ajatellen. Tutkimuksen tuloksena kehittyi entistä syvällisempi sekä selkeämpi kuva luovasta tekoälystä ja sen vaikutuksista luovaan työhön, kuten kirjoittamiseen tai sisällöntuotantoon. Onnistuin saamaan vastaukset tutkimuskysymyksiini, luomaan oman kirjoituskykyisen ChatGPT:n ja testaamaan konkreettisesti tekoälyn kirjoitustaitoja ihmiseen verrattuna. Kokonaisuudessaan onnistuin huomattavien tavoitteiden ja tutkimustulosten koonnissa.

Tutkimuksessa keskityttiin pääasiassa ilmiön tai useampien ilmiöiden tarkasteluun, mutta on merkittävää ymmärtää, että erityisesti tekoälyilmiöissä niiden tutkiminen on hyvin ajankohtaista ja relevanttia. Tekoälyn nopea kehitys mahdollistaa meille ihmisille uusien työkalujen ja ominaisuuksien helpon käyttöönoton, mutta sen ohella tieto käytön syvemmistä syistä tai tarkoituksista jää usein epäselvyyteen. Itse olen myös läpikäynyt samaa prosessia, haluten kuitenkin oppia tuntemaan tekoälyä paremmin ja tämän vuoksi innostuin tutkimaan sitä, miten tekoäly vaikuttaa ja mitä tulevaisuudelta voidaan odottaa. Luovuus, kirjoittaminen ja sisällöntuotanto ovat myös olleet aina lähellä omaa sydäntäni, ja koska tekoälyn tiedetään kamppailevan juuri korkean tietoisuuden sekä tunnepäättelyn kanssa, halusin kääntää katseeni tähän teemaan sekä lähteä tutkimaan sitä perusteellisesti.

Näkisin, että näistä tuloksista hyötyy erityisesti tekoälyn kanssa aloittelevat viestinnän, markkinoinnin ja luovan alan tekijät sekä lisäksi muut aiheesta kiinnostuneet ja tekoälyä kirjoittamiseen hyödyntävät. Käytännössä opinnäytetyö ja sen tulokset antavat tietoa ja tukea luovaan kirjoittamiseen sekä siihen, miten onnistua tekoälykirjoittamisessa tänä päivänä. Tämä parhaimmillaan luo lisäarvoa omille kyvyille ja ammatilliselle osaamiselle melkein millä alalla tahansa.

Opinnäytetyössäni koin onnistuvani perehtymään tekoälyyn ja sen ilmiöllisiin asiahaaroihin kattavasti niin kokonaistasolla, mutta myös luovalla tasolla, johon liittyvään tutkimukseen olen itse ainakin vähemmän törmännyt. Luovuuden tutkiminen on aina kiinnostavaa, ja olen mielissäni siitä, että olen päässyt tutkimaan sitä näinkin nykyaikaisen asian kuin tekoälyn saralla. Näen, että työssäni onnistuin myös itse tutkimuksen toteuttamisessa, sillä vaikka sisällönanalyysin tutkimusaineisto olikin melko kapea, niin tekoälytuotokset ja niiden analysointi tarjosi arvokasta tietoa tulosten koostamiseksi sekä lisäksi havainnollistavan taulukon laatimiseksi.

En koe, että työ olisi suoranaisesti epäonnistunut milteenkään osin. On kuitenkin paljon kohtia, joissa en pystynyt viemään työtä tai tutkimusta ehkä niin syvälle kuin olisi ollut hyödyllistä. Tutkimusaineisto olisi voinut olla vielä monipuolisempi ja tutkimuksen työmenetelmät laajemmat. Tähän vaikuttavina tekijöinä olivat niin ikään työhön käytettävissä ollut aika ja tekoälyn ympärillä liikkuva irrallinen tieto. Tekoälyn moniulotteisuus tekee siitä helposti arvoituskellista, ja epäyhtenäiset kohdat voivat olla mahdollisia. Selvisin työn haastekohdista parhaiten realisoimalla itselleni ne tavoitteet, joita kohdin menen sekä hyödyntämällä vain konkreettisesti aiheeseen liittyvää tietoa ja toteutuskelpoisia menetelmiä. Sisällönanalyysin tekeminen oli alkuun haastavaa, mutta siihen perehdyttyäni ymmärsin miten rakentaa tutkimukseni sitä noudattaen. En myöskään paljoa tekisi toisin, mutta tutkimuksen tueksi olisi ollut kiehtovaa saada aitojen asiantuntijoiden näkemyksiä tai erilaisempia kirjoitussisältöjä.

Erityisiä havaintoja, oppeja ja johtopäätöksiä mitä tämän työn aikana tein oli ensinnäkin se, että vieläkin näinä päivinä tehokkaankin tekoälyn kyvykkyys on tietyillä mittasuhteilla rajallista, jolloin ihmisen rooli on aidosti tärkeää. Haluan korostaa tässä tiettyä teoria-aineiston kohtaa, jossa mainitaan seuraavasti: ”Tekoälylle ominaista onkin jäljennellä sitä, miten ja mitä ihminen viestii sen sijaan, että kaikki sen tuottama olisi täyttä totta.” (ProComma Academic, 2024, 126–127). Tämä on mielestäni erittäin osuvasti sanottu. Ei voida siis täysin tukeutua tekoälyn tekemiseen, vaan ihminen on olennainen osa tuottamista, varsinkin luovuuden yhteydessä.

Muita mielenkiintoisia havaintoja olivat mm. yhtenevät tekijät ihmisen ja tekoälyn välillä; näitä selkeästi löytyy sekä kielellisestä että luovasta näkökulmasta taulukkoa tarkastellessa, mutta kiintoisa seikka onkin se, että ihmisen ja tekoälyn tietyt kyvyt, vahvuudet sekä heikkoudet todella rikastuttavat toisiaan maksimoimalla sisältöjen laatua parempaan. Tästä herää hyviä aatteita sen suhteen, millaiset ihmisen ja tekoälyn roolit ovat sekä onko kaiken ydin nimenomaisesti tässä tasapainoisuudessa? Työ kuvastaa kaiken kaikkiaan sitä, mitä tavoittelin ja millaisia asioita halusin saada selville, koen että tähän perehtyminen on ollut arvokasta niin itselleni kuin muillekin tätä lukeville.

Jatkan osalta koen, että on monia teemoja mitä tästä työstä inspiroiduttua voisi lähteä tutkimaan. Tekemäni työ kertoo vain luovan kirjoittamisen näkökulmasta, mutta tekoälyn kehittyessä kaikki tieto ja tarkoitukset syvenevät entisestään. Tieto harvemmin loppuu kesken, ja mahdollisuuksien kasvaessa myös uudenlaisia ilmiöitä, haasteita ja tekoälyn käyttökohteita ponnahtaa esiin. Lisäksi tekoälyn tulevaisuuden ennustaminen ei ole yksiselitteistä, jonka takia jokainen päivä voi olla uusi arvoitus tekoälyä seuratessa. Konkreettisia tutkimusaiheita voisi olla esimerkiksi luoviin tekoälykirjoituksiin liittyvien kokemusten mittaaminen ja arvioiminen, yritysten tai ammattilaisten luovan tekoälytyön tuloksellisuuden kartoittaminen sekä jatkossa kehittyneemmän tekoälyn vertailu aiempaan eli nykyiseen tyyppiin luovassa työssä.

Lähteet

Aalto yliopisto 2025. Tekoälyjärjestelmät ja tekijänsuojaoikeus – Palvelut ja ohjeet. Luettavissa: <https://www.aalto.fi/fi/palvelut/tekoalyjarjestelmat-ja-tekijanoikeus> Luettu: 22.4.2025.

Bergman, M. 2022. Tekoäly ja luova tieteellinen kirjoittaminen. Media & viestintä, 45(4), i-iii. Luettavissa: <https://doi.org/10.23983/mv.125622>. Luettu: 1.8.2024.

ChatGPT 2024. Mitkä ovat tunnetuimpia ja parhaimpia tekoälyohjelmia kirjoittamiseen? Luettavissa: <https://chatgpt.com/>. Luettu: 29.7.2024.

ChatGPT 2025. Luova Kirjoittaja GPT – Tuotokset. Luettavissa: <https://chatgpt.com/>. Luettu: 1.5.2025.

Jyväskylän yliopisto 2025. Laadullinen tutkimus. Luettavissa: <https://sites.apptest.jyu.fi/mehu/fi/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus> Luettu: 18.4.2025.

Kananen, H. & Puolitaival H. 2019. TEKOÄLY – Bisneksen uudet työkalut. Alma Talent Oy. Helsinki. E-kirja. Luettu: 3.4.2024.

King, K. 2019. Using Artificial Intelligence in Marketing: How to harness AI and maintain the competitive edge. Kogan Page Limited. London, United Kingdom.

Koskinen, M. & Kolu, K. 12.10.2023. Luova kirjoittaminen on tärkeä työelämätaito - Opiskelu, E-Signals. Luettavissa: <https://esignals.fi/kategoria/opiskelu/luova-kirjoittaminen-on-tarkea-tyoelamataito/> Luettu: 1.4.2025.

Marketing Evolution 2022. What is Marketing Technology and Martech? Luettavissa: <https://www.marketingevolution.com/marketing-essentials/marketing-technology-martech>. Luettu: 3.4.2024.

Nieminen, K. Markkinoinnin Trendit 2023a. Markkinointiteknologia ja AI - Mitä on tekoäly? Luettavissa: <https://markkinoinnintrendit.fi/mika-on-tekoaly/>. Luettu: 3.4.2024.

Nieminen, K. Markkinoinnin Trendit 2023b. Koneoppiminen – Mitä on koneoppiminen? Luettavissa: <https://markkinoinnintrendit.fi/koneoppiminen/>. Luettu: 4.4.2024.

Nieminen, K. Markkinoinnin Trendit 2023c. Markkinointiteknologia ja AI – Generatiivinen tekoäly Luettavissa: <https://markkinoinnintrendit.fi/generatiivinen-tekoaly/>. Luettu: 19.4.2024.

OpenAI 2025. Creating a GPT – Advice and answers from the OpenAI Team. Luettavissa: https://help.openai.com/en/articles/8554397-creating-a-gpt#h_9fdf0ceaf0 Luettu: 24.4.2025.

ProComma Academic, 2024. Tekoälykäs viestintä. Teoksessa Niittymaa, J, Toivanen, J & Luoma-Aho V. Tekoälykäs informaatiovaikuttaminen. ProCom - Viestinnän ammattilaiset ry. Lahti.
Luettavissa: <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/9b5b9f9c-bfee-4e2d-bad7-af7db3148a70/content> Luettu: 18.5.2025.

Runosto 2025. Suvi-illan vieno tuuli. Eino Leino – Elämän koreus. Vanhoja suomalaisia runoja.
Luettavissa: <https://runosto.net/eino-leino/elaman-koreus/suvi-illan-vieno-tuuli/> Luettu: 21.4.2025.

StudySmarter 2022. Introduction to Marketing – Marketing Technology. Luettavissa:
<https://www.studysmarter.co.uk/explanations/marketing/introduction-to-marketing/marketing-technology/>. Luettu: 3.4.2024.

Superprof, 25.5.2023. Mitä luova kirjoittaminen oikeastaan on? - Luova kirjoitus on kaikkialla läsnä.
Luettavissa: <https://www.superprof.fi/blog/mita-luova-kirjoittaminen-tarkoittaa/> Luettu: 1.4.2025.

Tekoäly.info 2021. Tekoälyn historia. Luettavissa: https://xn--tekoly-eua.info/tekoaly_historia/ Luettu: 3.4.2024.

Vuori, J. 2021. Laadullinen sisällönanalyysi. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Tampere. Luettavissa:
<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/metelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/laadullinen-sisallanalyysi/> Luettu: 18.4.2025.